

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG: Debrecen,
Révész-tér 2. szám. (Kistemplom.)

KIADÓHIVATAL: Debrecen,
Kálvin-tér 17. szám. (Püspöki hivatal.)

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési ár 1 évre 12—pengő.
Postatakarékpénztári csekkszám: 43,916

FŐSZERKESZTŐ: D. Dr. RÉVÉSZ IMRE. FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: URAY SANDOR.

KARÁCSONYI GONDOLATOK

Kantot is csodálatba ejtette a két világ: a fejünk felett való milliányi szemmel szikrázó csillagtábor és a szív titokzatos mélyében lakozó kisbírónak, a lelki ismeretnek, erkölcsi törvénynek dobverése. Az egyik világ hódolata hajlik meg mélyen a csillag által vezetett napkeleti bölcsék kimért, minden léptüket alaposan megfontoló, szinte liturgikus megérkezésében és a másik világ öröme tör elő a „mind Betlehemig” szinte elfulladó szaladásban megjött, kipirult arcú pásztorok szeméből.

Karácsonyban az ég és a föld teljessége találkozik. Isten önmagát adja Fiában, a föld minden értékét, szépségét, találmányát, fantáziáját, elvont számításait, mindennapi kenyerét, sötét bányák aranyát, szelid juhok tejtermékeit nyújtják, ajánlják fel napkelet bölcsői és az egyszerű nép gyermekei, a pásztorok az Újszülöttnak. Mindenki mindent, amivel csak rendelkezik, amit csak tud. Az ég fejünk felett és a szív bennünk találkoznak, összeborulnak, együtt örvendeznek a megtestesült Ige előtt.

*

Nem váratlan esemény, derült égből hulló villámcsapás a karácsony, hanem szinte matematikai pontossággal kiszámított követelmény és egyben megpróbáltatás ajándék is. Minden erőlködés, elszánt akarat, anyagi indulat, vagy zsarnoki erőszak hiábavaló, a világ szerkerét a kátyuból nem lehet emberi erővel kimozdítani, szükség van egy archimedesi kiindulásra, a világon kívüli pontra, egészen másfajta alapra, ahonnan meg lehet fogni és lendíteni lehet rajta egyet, hogy új útra induljon. A kétségbeesett ember kinlódási közepette kiszámította, megsejtette, hogy van ilyen pont és a sejtelmeket, vágyakat, könyörgéseket, eget ostromló imádságokat Isten nem hagyta válasz nélkül: lesz karácsonya az embernek, kap ajándékot, lehajol hozzá a kegyelem napján az ég.

*

Nem kegyelem napját, hanem az ítélet napját érdemelné meg az ember. A pohár csordultig telt, Istennek minden oka-joga meg volna arra, hogy megtartsa

a nagy leszámolást egyszersmindenkorra. A nagy többség képzeletet megszegyenítő módon igyekezett minden nemesebb érzést magából kiirtani, Istennek még az emlékezetét is eltüntetni és most karácsonykor mégis megérzi Isten és megérzi a nemesebb érzéseket. Ellágyul, felolvad a karácsonyi hangulatban. Megérzi, hogy Isten mennyire megszegyenítette, mert nem érdeme szerint bünteti, hanem kegyelme szerint felszabadítja, új életet ígér és neki is indítja az új életösvénynek.

*

Allig jegyverbe öltözött a világ, szinte az égig repül pusztító szerszámaival. Nehogy talán onnan élet jöjjön, mert a világ az életet pusztítani akarja. Beszélhetünk-e most arról, hogy ez a világ szégyenkezés nélkül ellágyulhat, életének kiegyenlítését, értelmét, közép-pontját az egész másfajtság terén, a karácsonyban lelje fel? A karácsony, az egész keresztyénség, az evangélium, az ajándékul kapott örömhír gyengít, összetör, kiszolgáltat, enervál. Élet-halálra menő küzdelem, vagy fajok egymás elleni tusakodásában mestervizsgát kívánó korszakunk odatelepedik-e egy istálló jászoljához és másfajta értékelésekhez nőlt lelkünk most benujjon meg a gyengeségben és gyengédségben? Elképzelhető-e az, hogy lemondjunk az önmegváltás mámorosító akaratáról? Tanulás, rutin, összeköttetések, fondorlatok, politika, szerződések, minden, ami az egyént, a nemzetet vagy a fajt jüti, teltre készletli és csatasorba állítja: minden hiábavaló legyen, szemben egy Kiséddel, a keresztyén vallással, karácsonnyal, amelyet úgy kap az ember, mint koldus az ajándékát?! Érdemes-e csak azért élni, hogy megkapjuk és ne kiharcoljuk karácsonyunkat, vágyaink incarnatióját, a győzelmet, dicsőséget, halhatatlanságot, mennyországot, idvességet?

A karácsony egyszerűen nem kell sokaknak. Nem tudják hová tenni, eleven szén a homlokukon. Roppant fájdalmas és szinte elbírhatatlan annak, aki ütni akar, hogy simogatással közeledjenek felé. A karácsonyt nem tudják felfogni, nem tudják beleélni magukat a keresztyénségbe, Krisztus követésébe. Hogy is lehetne ajándékot elfogadni az embernek, aki legfeljebb

prédához, vagy erőszakkal szerzett zsákmányokhoz szokott. Az ajándékért valamit cserébe kell adni. Nem azt, amit kigondol, megtervez, létrehoz az ember, hanem sokkal kevesebbet, sokkal többet ennél: a szívét, önmagát.

*

Van-e karácsony? Ért-e egyáltalában valamit a karácsony? Több-e, mint kegyes szólam, hagyományokhoz való ragaszkodás, minden komoly alapot nélkülöző tradíciók élettelen ápolása? Kevesebb fegyver fog-e vajjon eldőrdülni karácsony éjszakáján, mint máskor? Lesz-e egyetlen olyan hatalmasság, aki le meri, vagy legaiább le szeretné vonni a következményét annak, hogy végeredményében ő és a reá bízottak mégis keresztyének volnának és a keresztyénség mégis akkor is parancs az ő számára, ha a szembenálló szintén keresztyén ellenfél nem hallja meg ezt a parancsot? Vajjon népek pásztora meghallják-e az angyali éneket: Dicsőség a magasságos mennyeekben az Istennek, a földön békesség és az emberekhez jóakarát?

Ha csak egy foszlánya is hozzáér ennek az éneknek a világ lelkiismeretéhez és a karácsonyi üzenet, mint jutó hangulat átsuhan a lelkeken, hálha belátják nagyon sokan legalább azt, hogy Krisztus is van a világon, ha még arra képtelenek ma, hogy belássák, hogy Krisztusnak kellene mindennek lennie mindenekben.

I n c z e G á b o r.

Krisztus a győzelem

Immár ötödször zúg bele a második világháború idején szent karácsony éjszakájának csendjébe az eget-földet megremegtető agyúknak szörnyű dübörgése, immár ötödször kattan a második világháború idején szent karácsony éjszakájának boldog áhítata helyett a világ nagy csatateréin a legdrágább életet kiálló gépfegyverek s robbannak földön, vízben és levegő-égben a tüzet és halált okáló bombák; immár ötödször sir jel az égre milliók lelkéből a sóhaj: békesség, békesség és még sines békesség!

Beborult e felett a mai világ felett az ég. Sűrű, sötét fellegek árnyékolják be a népek millióit észak, kelet, dél és napenyészet táján egyaránt. Az ajkakon megdermed a mosoly, elhal a kacagás; az öröm, boldogság messze költözött a földről: az alvilág elszabadult júriái, mint véres ordító oroszlanok járják be az egész világot s nyomukban jaj, könny, vér, koldusszegénység és nyomorúság halad.

Miért?

Ez a nagy kérdés mered ma minden gondolkozó ember elé, erre a nagy kérdésre vár ma feleletet az egész embervilág. Gazdag akartál lenni, a háború azt feleli: koldusszegény leszel. Hatalmas akartál lenni, a háború azt feleli: porig aláztatol. Egekig akartad megépíteni dicsőségedet, az élő Istent akartad letépni trónjáról, a háború azt feleli: a síralmak mélyébe hanyatlassz alá.

Ebbe a khaotikus zűrzavarral teli, ebbe a legnagyobb kérdésre feleletet váró világba zendül azonban igazán bele Keresztelő János kiáltása: egyengessétek az Úrnak útját; ebbe az éjsötét világba sugározódik bele a betlehemi esillagnak a háború éjszakáját áttörő fénye, ragyogása, és e felett a boldogtalan világ felett esendül fel minden-nél felségesebb melódiával az angyali kar mennyei

himnusza: Istennek dicsőség — embernek békesség — és jóakarát minden népnek és nemzetségnek!

Ennél a prófétai kiállításnál, ennél a csillagfénynél és ennél a mennyei himnusznál kap feleletet a háborgó világ az előbbi nagy miért kérdése: elfeledkeztlél te XX. századnak embere arról, hogy csak egyetlen világot boldogító szentség van égen és földön s ez az örökéltig való szeretet; elfeledkeztlél arról, hogy egyetlen üzenet sugározhatja be káprázattal az életedet: úgy szerette Isten az emberi világot, hogy szent Fiát adta érte; és elfeledkeztlél, hogy egyetlen fundamentumon építheted meg boldogságodat, Akin kívül nem adatott más név a megtartásodra. Aki maga a földreszállott szeretet.

Vigasztaló, reménykeltő és fölemelő a szörnyű háború ötödik évében is, hogy a magyar katona ezért a királyért, a szeretet királyáért áll őrt határokon túl és határokon innen; vigasztaló, reménykeltő és fölemelő a szörnyű háború ötödik évében is, hogy hős hadseregünk minden katonája tudja és érzi magyar népünk millióival együtt, hogy nem hatalomért, nem gazdagságért, hanem családi lüzhetye legszentebb békeségéért és boldogságáért küzd töretlen hittel, a hadiszerenese forgandóságában is a győzelem bizonyos reményességével; vigasztaló, reménykeltő és fölemelő a szörnyű háború ötödik évében is reánk, polgári lakosságra nézve is az, hogy ruháinkban joltosan, kenyerünkben szükösen bár, de meg nem törve, sőt lélekben, hitben naponta erősödve éljük atyáink öröksége szerint az igazságot: ha az Úr velünk, senki nem lehet ellenünk.

Ha a próbáltatások idején nincsenek már csillogó karácsonyfa-gyertyák, gyűljanak lángra lobogó tüzek a szívekben a szeretet ollárán; ha szegénységnek és nélkülözésnek idején nem tudunk ajándékot adni egymásnak, ajándékozzuk meg egymást a testvéri szeretet és jóakarát legboldogítóbb ajándékával; ha borús az arcunk és könnyes a szemünk és roskatagos a vállunk ez itéletes idő próbáltatásai között, sugározza be homlokunkat karácsony éjszakájának a glóriája, ragyogja át könnyeinket s változtassa gyöngyharmattá az élő hit fénye, súlyos terheinket rakjuk oda a betlehemi jászolbölcső labaihoz s annál erőteljesebben, az élő hitnek hegyeket mozgó erejével, égreszárnyalóan énekeljük az angyali himnusz, mint nekünk még hadviselésünknek is legfőbb célját: dicsőség Istennek, békesség embernek és jóakarát minden népnek, minden nemzetségnek!

Ne félj, egy pillanatra is ne csüggedj én magyar népem! A szeretet Királyáé, a Krisztusé vagy s bizonyosan tiéd a győzelem, mert a Krisztus, a földreszállott örök szeretet maga az egyedülvaló és bizonyos győzelem!

(Gyula, 1943 karácsony.)

Harsányi Pál,
esperes,
felsőházi tag.

A betlehemi út

Lukács 2:10—18.

Közel két évezred rohant el az emberiség élete felett attól az időtől kezdve, amikor először hangzott el a betlehemi mezőkön a nagy örömet hirdető angyali ének. Ennél nagyobb örömet nem tud el-

képzelné a szárnyaló képzelet, mert ez az ének az Ég üzenete a földi ember számára. Ket évezred alatt százszor meg százszor változott a világ térképe; régi népek semmivé lettek, újak magasra emelkedtek; trónok leomlottak, hatalmasok elbuktak; hóító hatalmak támautak; hóító egyenisegek világokat remegtettek meg; irtózatot viharok zúgtak, mint szörnyű orkánok: az angyali ének azonban mindig ugyanaz volt. A legnagyobb tényrt hiruette, hogy „született néktek a Megtartó, ki az Úr Krisztus a Dávid városában“. A világ külső képe tehát szüntelen változott és változik ma és változni fog, amíg világ lesz: a karácsonyi üzenet azonban mindig ugyanaz. Ebből nyer vigaszt minden időben a szenvedő ember.

A világtörténelem legszörnyűbb mérkőzésének vagyunk tanúi. Előttünk a bizonytalan jövőendő. Aggodalmak szakadnak ránk. A nyugtalanság tépdesi milliók lelkét. Ebben a ködben hangzik hozzánk: „Ne féljete!“ Minden azon fordul meg, hogy van-e karácsonytok? Ha az ünnep csak ketnap szünnap a számotokra: akkor méltán remeghetete. Ha a karácsony csak egyórai istentiszteletet jelent: akkor csuda, ha össze nem roskaotok az aggodalmak súlya alatt. Akkor nincs mentség.

A pásztoemberek meghallgatták az angyali éneket és a mennyei seregek sokaságának dicséretét és ekkor érlelődött meg lelkünkben a nagy elhatározás: „Menjünk el mind Betlehemig.“

Két évezreden át minden hívő lélek számára ez volt a legdicsőségesebb út, amelyet megtehetete: a betlehemi út. Amikor hívő lelkek zsolttáreneke, dicsérete, imádsága boldogan magasztalta az Urat: akkor Betlehem felé vezetete az útjuk. Amikor az Ige hangzote hozzájuk, hogy Isten lehajote hozzájuk a Jézus Krisztusban és ők a szívükhöz szoritották ezt az örömhírt: akkor Betlehembe vivő úton haladtak. Amikor ma kis falusi templomokban vagy fényes nagyvárosi gyülekezetekben, vagy gyászos koporsók mellett, vagy boldog lakodalmasok örvendezésében, vagy az Isten országáért vállalt harcokban a karácsonyi evangélium dicsőséges örömhíre bontakozik ki: akkor a betlehemi úton haladnak azok, akik ezt mély alázattal a szívübe fogadták be. Milyen jó azt tudni, hogy a népek öldöklő harcaiban van egy nagyszerű találkozás barátok, ellenségek, sebesültek, haldoklók számára és ez ott van Betlehemben. Nincs és nem lesz soha hozzá fogható találkozása, sem a hatalmasoknak, sem a harcolóknak, sem a győzedelmeseknek, sem a leverteknek. Azért a karácsonyi istentisztelet az egész világon áldott ismétlése annak, amit pásztoemberek mondanak egymásnak: „Menjünk el mind Betlehemig és lássuk meg a dolgot, amelyet az Úr megjelentett nekünk.“

A betlehemi út azonban csak akkor lesz sorsdöntő az életre, ha az utas megtalálja az ő Urát, ha a pásztoemberek boldogsága az övé lesz, amelyet az evangélium ezekkel a szavakkal fejez ki: „és megtalálák Máriát és Józsefet és a kis gyermeket, ki a jászolban fekszik vala“. Minden korszakban milliók voltak, akik vállalták az utat és mégis minden hiábavaló volt, mert nem találták meg az ő Urukát. Nem értették meg, hogy megtalálni az Urat: ez a betlehemi út boldogsága. Hogy a pásztoembe-

rek nyomban beleállotak a misszióba, mint követésben járó szolgák, mert „elhirdete, ami nekik a gyermek felől mondatott vala“.

A misszionáriusokra a modern életnek van legnagyobb szüksége. Karácsony jelenti a betlehemi utat éppen annyira, mint amennyire jelenti az Úr megtalálását és a misszióbalépest. Egy összetört világnak egy roskadozó embertömegnek, egy összeomlani készülő világnak Betlehemre van szüksége, hogy eljusson oda, hogy megtalálja Megváltóját és kövesse Őt egy életen keresztül. Szegényes életünk így leszen gazdaggá. Így remélhetjük a világ megújulását, nepek boldog találkozását a jövő minden sorsváltozásai közt. A mennyei seregek sokaságával ekkor zengheti majd együtt a megbékélt földi seregek sokasága, hogy: „Dicsőség a magasságos mennyekben az Istennek, és e földön békesség, és az emberekhez jóakarata.“

Böszörményi Jenő.

Többet, jobbat!

Révész Imre püspök prédikációja Érbogyoszlón
1943. november 13-án délelött.

Textus: János ev. 15:8. és 16. v.

Véget ért a szüret, amelyből annyi testvérünk látja a maga kenyerét és örömet, tudja tartani magát és családját és szolgálni hazáját. Azt hiszem, hogy én — aki nem vagyok szőlősgazda — nem mondok nektek újságot, ha azt mondom, hogy még a világon nem volt szőlősgazda, aki nem arra törekedett volna, hogy az idén ne csak annyi és olyan termése legyen, amennyi tavaly volt, hanem legyen annál több és annál jobb. Idővel tudjon nemcsak sokkal több, hanem sokkal nemesebb, finomabb, értékesebb termést is előhozni az áldott rögökből. Minden jó gazda szükségképpen többtermelésre törekszik, mennyiséget is többet akar előhozni, mert hiszen a maga gazdálkodását úgy tudja előbbre viinni, de minőséget is különbet akar előhozni, mert az egyrészt büszkesége, másrészt igen komoly haszna is.

Urunk Jézus Krisztus ebben a fejezetben úgy mutatja be mennyei Atyánkat, mint szőlőművest, és önnönmagát úgy, mint igazi szőlőtöt. Ha mennyei Atyánk a szőlőműves és Jézus a szőlőtöt, nyilvánvaló, hogy az egyházat nem is lehet szebb névvel illetni ennél: Istennek szőlőskertje. Íme Jézus a felolvasott igékben kimondja ennek a szőlőskertnek egyik legfőbb törvényét. Ugyanaz a törvény ez, ami a földi szőlőskerteké és szőlősgazdáké: többet, jobbat! Jövőre többet termelni, mint ma; jövőre jobbat, finomabbat, nemesebbet előhozni, mint ma. „Abban dicsóítotték meg az én Atyám, hogy sok gyümölcsöt teremjete.“ Menjete el, teremjete gyümölcsöt és maradjon meg a ti gyümölcsötök. Ne csak sok legyen, hanem értékes is legyen! Évtizedek mulva is lehessen előhozni a termését, mint kristálytisza, aranyszínű lelki bort és attól erősödjék meg a beteg és csillanjanak meg a szomorú szemek. Lelki többtermelés, lelki minőségi termelés: ez az egyik fő törvénye Isten szent szőlőskertjének!

Arra is megtanít Jézus, hogyan teljesíthetjük be ezt a törvényt. Azt mondja: vigyázzatok! Először is gondoljátok meg, hogy nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket, azért mentek el és teremtetek! A keresztyén ember életének és lelki gyümölcsstermésének íme itt van egy főfőerőssége. Tudnia kell, hogy őt Isten választotta ki. Nem ő maga határozta el, hogy ő nem lesz se katolikus, se baptista, hanem tiszta igaz, hűséges, bibliai keresztyén. Erre az ember magától nem volna képes. Isten végzett felőle örök időknél előtte, hogy ő keresztyén, hogy ő református keresztyén legyen. Mielőtt ennek a világnak fundamentomi felvettettek volna, minekelőtte hegyek lettek volna, föld és világ formáltaték, a teremtő, megváltó és megszentelő Isten már határozott mindegyikötökről. Nem arra nézett, hogy ki milyen hűséges lesz, nem az volt előtte a fontos, hogy ki milyen szép lesz, amikor megszületik és felnő — csak egyre nézett: a saját szívére. A mennyei Atya azért választott ki minket gyermekeikül, mert nagyon szeretett. Érthetetlenül, megfoghatatlanul, megmagyarázhatatlanul nagyon szeretett. Nincs a szeretetnek más magyarázata, még a földi szeretetnek sem, csak egy: *maga a szeretet*. Azért választott ki bennünket az Ő szent Fia megismerésére, azért gondoskodott rólunk, hogy mi az Ő igéjét tisztán megismerjük. Azért adta nekünk szép, kedves templomainkat, azért tanított meg bennünket gyönyörűségei zsoltárainkra, azért vezettette gyermekeinket, mint magunkat is annak idején, a református magyar iskolába. Azért nem engedte, hogy 22 esztendő megpróbáltatása alatt itt elhalkuljon a magyar ének és megnemuljon a magyar ige szava. Mert jók voltatok, mert kedvesek és buzgók, hűek voltatok?! Ő, én azt szívesen elhiszem, de Isten nem attól tette függővé ezt a csodás megtartást és szabadítást. Ennek egyetlen forrása az Ő véghetetlen és kimondhatatlan szeretete volt.

Az Isten igéje azután azt tanítja, hogy igazán sok és jó gyümölcsöt, igazán gazdag keresztyén életet csak az ember tud teremni, aki tudja, hogy őt Isten az üdvösségre és a Krisztus követésére öröktől fogva kiválasztotta. Nem úgy van az, hogy egy napon elhatározom magamban, hogy mostantól fogva jó leszek, mostantól fogva nem káromkodom, nem lopok, nem járok kárukra embertársaimnak, és ez szépen megy is. Öregek, fiatalok! nézzetek szívetekbe, vajjon olyan nagyon könnyű az az elhatározás, hogy: mostantól fogva más leszek? Megútáltam magamat, a mocskos beszédemet, a haszontalan, léha, szennyes életemet, gyűlölködő szívemet. Mostantól fogva megváltozom. Nem megy. Holnap sikerül, holnapután visszaesem. Beleestem a mocsárba. Elhatározom, hogy kihúdom magam belőle és megmarkolom a saját hajamat. Egy darabig talán evickélek kifelé. Amikor a partnál vagyok, a part beszakad és én még mélyebbre süllyedtem. Utoljára is kétségbeesetten kiáltanom kell a segítség után. Belátom, hogy nincs más mentés, mint hogy valaki odajön és kihúz.

„Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket. *Én* szeretlek titeket. *Én* megyek utánatok. Én látlak benneteket nyavalyásságotok mocsarában, testi-lelki tisztátalanságok között; látlak rettenetes félelmek között; látlak, amint gyűlölitek

egymást, amint az egymásét kívánjátok — de halom a titkos sirást is, hogy szeretnétek szabadulni s nyujtom a kezem, mert akiket én egyszer kiválasztottam, azokat az én kezemből ki nem ragadhatja semmi.“ Így szól hozzánk a mi Urunk.

Az ember igazán keresztyén csak akkor tud lenni, ha tudja, hogy: hiába, nem lehetek más! Hiába, én nem lehetek pogány. Én nem lehetek zsidó. Én nem tagadhatom meg Istent és nem szennyezhetem be az életemet. Én nem törhetem össze a magam és családom üdvösségét. Isten nem enged, mert kiválasztott. Hála legyen neki, hogy kiválasztott! Hála legyen neki, hogy Ő kegyelmes! Akkor kezdek igazán keresztyén életet élni, amikor tudom, hogy Isten tart, akárhogy tévelygek, botorkálok, kísért a Sátán. Megbotolhatom, de többet a mocsárba bele nem esem.

Isten szeret, Isten vezet, Isten véd. Nekem nincs egyéb dolgom, mint hogy én holnap külön gyermeke legyek, mint ma. Nincs egyéb dolgom, mint hogy holnap jobban meglássák rajtam, hogy én Istenhez tartozom, jobban felragyogjon homlokomon a Krisztus csókja, mellyel a keresztségben magáénak eljegyzett, jobban meglássák rajtam, hogy én az Ő házába tartozom, az Ő családjának tagja, az Ő szent asztalának részese vagyok. Csak az ilyen keresztyén ember tud egyre keresztyénibb lenni, csak az a református ember tud egyre reformátusabb ember lenni, aki tudja, hogy ő Istennek kiválasztottja, őt Istennek keze kegyelmesen tartja.

Ugye, édesapák, valamennyien megcsináltatok gyermeketekkel kicsikorában, mikor túlradt apai örömtől és büszkeségtől a szívetek, hogy megfogtátok s jól meghimbáltátok a levegőben?! A gyermek ujjongott. Az édesanyák borzadtak. Mi lesz, ha elejti?! Nem történt soha semmi baj, mert fogta az erős atyai kéz s a gyermek alkalmazkodott a lendítéshez. Az ember így van az Isten kezében. Ha tudja, hogy kinek a kezében van, akkor nincs a sorsnak az a hányattatása, nincs az emberi életnek az a megpróbáltatása, ahol ne tudna mosolyogni, mert hiszen: Atyámnak vagyok a kezében. Minden lehetséges, csak az nem, hogy Ő leejtsen!

Ilyen élet a gyümölcsstermelő keresztyén élet s az ilyen életnek *megmarad a gyümölcse*. A keresztyén ember élete nem tűnik a semmibe. Nemcsak az örökélet várja a boldog feltámadásban, hanem épúgy megmarad a földön is, mint ahogy az érmelléki szőlő termése megmarad az érmelléki pincében, mint folyékony tűz és olvasztott arany s onnan évtizedek múlva is előkerül s mindig drágább. Isten megtart a kezében egy könnyecpetet is, amelyet elsírtál igaz bűnbánatodban, vagy azért, mert a másikat sajnáltad. Mennyivel inkább megtartja azt a jótettet, mellyel szenvedő embertársadat segítetted, azt a szolgálatot, hogy a magad felesleges ruháját odaadtad a félig meztelennek, falatodat megosztottad az éhezővel. Isten mindezt kezébe veszi és azt mondja: megmarad!

Senki sem tudja, hogy hívták azt a szegény özvegyasszonyt, aki bement a templomba, odalopódzkodott, mint egy fakó árnyék a sok gazdag ember, a gógós farizeusok után, akik hányták a pénzt a perselybe, hogy mindenki lássa... A szegény asszony utolsónak odalopakodott, félve betette a maga két

fillérjét s aztán elshant. Nem tudta, hogy valaki nézi őt az oszlop mögül. Jézus volt az. Jézus kezébe vette ezt az alázatos szolgálatot s felemelte az Atya színe elé s azt mondta, hogy ez mindenkinél többet adott, mert „minden ő élését” adta, nemcsak a fölősegből vetett!

Egy másik asszony nem két fillért adott, hanem drágalátos, finom balzsamos kenetet öntött Jézus fejére, lábaira. Akadtak a tanítványok között, akik morgolódtak: minek ez a tékozlás? De Jézus erre azt mondta: a szegények mindig ott lesznek veletek, mikor akarjátok, jól tehettek velök. Most ő ezt a kenetet a temetésre hozta. Tudta, hogy meghalok. Megsejtette, hogy ő érette is meghalok. A kenetben a lelkét öntötte ki. Ennek a kenetnek az illatával ma is tele van az Isten szőlőskertje, mert Jézus a kezébe vette. Megmondotta, hogy megmarad s hirdetni fogják az ő emlékezetére. A megosztott falatot vagy ruhát, egy forró készszoritásod, jószágos szavad, amellyel kibékülsz azzal, akire haragudni volna okod... ez mind megmarad, mert Jézus mondotta, hogy megmarad. Nála össze van gyűjtve s amikor színe elé megérkezel s azt mondod: „Uram, én most nem azzal jöttem, hogy mennyi jót tettem, hanem hogy szegény, nyomorult bűnös vagyok, megérkeztem botorkálva, sebekkel és sárral borítva, könyörülj rajtam!” akkor Ő eléd fogja ontani a könnyecseppet, a két fillért, a drága kenetet, a forró készszoritást, minden kicsiny és nagy áldozatodat és azt mondja: „jőjj én Atyámnak áldottja, örököld az országot, mely neked készítettett öröktől fogva, mert termettél, mert egyre többet termettél, mert nem hiába választottalak, mert a gyümölcsöd megmaradt”.

Hogyan lehetséges ez? Egy a módja. *Akármit kértek, megadja néktek az én nevemben az én Atyám.* Az imádság. Honnan tudod meg, hogy Isten téged kiválasztott a jóra, a többtermésre? Egy a módja. Vedd a kezébe a Szentírást s kérdezd meg minden nap imádságban: „Atyám, nem látom utamat, kétségessé vált előttem, hogy Tied vagyok-e, elfogadsz-e magadénak, ahogy vagyok; szeretsz-e, megbocsátasz-e, asztalodhoz engedsz-e.” Akármit kértek imádságban, megadja néktek. Erre a ti kérdés tekre is megadja a feleletet. Megadja mindazt, amire szükségetek van földi éltetekben, de e fölött megadja a legnagyobbat, mert kérdésteke, imádságotokra megmondja, mindennap újra megmondja az Ő igéjéből: „igen, az enyém vagy, mert választottam vagy, mert gyermekem vagy, neveden szólítottalak, ne félj.” *Amen.*

(Balázs Lajos Béla érbogyoszlói lelkipásztor gyorsírása után.)

Egyetértés a lelkipásztorok között

Mindig megbecsüljük az egyetértés erényét és emberét. Sallustius az Anyaszentegyházon kívül, mint történelmi tapasztalatot írja már a közismert igazságot, amelyet idézünk: *concordia res parvae crescunt, discordia vel maximae dilabuntur.* A közösségi nevelés egyik fontos célja az egyetértés, amellyel erősödés, eredmény, gyarapodás jár. Hogyha

az egyetértés hiányzik, eseteink igazolják, a veszteség, zavar kora következik. A keresztyén, különösen az Ige emberei becsüli s követi az egyetértést, mint Istentől nyert rendeletet. Ahol megtaláljuk az igazi, tehát az evangéliumi egyetértést, a „Lélek egységé”-t (Ef. 4:3), ott van az Egyház. Ahol az ember Istennek engedelmeskedik és Miatta ért egyet, nyilvánvaló ez az erény. Megjelenése bizonyágtétel szóval és szolgálattal. Vagyis az evangéliumi egyetértés valóságos értelme szerint *cselekvő*, tettekben álló, szereteten alapuló. Ennek az alázatos áldozatnak és a szeretetből származó szolgálatnak Igéjét találjuk a Filippibelihez írott levél 2. részében az első 18 versben. Az igei egység az evangéliumi egyetértés, ez a bizonyágtévő, cselekvő erény együttjár az üdvösség miatti „örök öröm”-mel. Derült, zavartalan, biztos, bátor lélek, akinél megtaláljuk és aki ezzel él, Krisztusé, mert hallja hívását és követi. Egészen az övé s engedelmeskedik Megtartójának. Boldog, mivel „jó adomány”-t nyer.

1. Az Anyaszentegyház igazolja, hogy volt és van egyetértés. Az egyetértés azonban sehol nem annyira kötelező, mint éppen a lelkipásztorok részére. Egyrészt a *példa*, másrészt a *tisztség* maga kívánja, hogy a lelkipásztor az evangéliumi egyetértés embere legyen és maradjon. Azonnal értjük köteleységünket, ha arra gondolunk, hogy a lelkipásztorra, vagy a lelkipásztorokra a gyülekezet egésze, vagy egy része figyel. A példa, amelyet a lelkipásztor mutat: nevel, buzdít, vagy éppen, sajnos, ilyen is akad, ront. A tisztségből folyó köteletség, hogy a lelkipásztor, mint neve mutatja, a Lélek embere. Tehát az építő egyetértést képviselheti csak a gyülekezetben. A tisztségből származó megbízatás isteni s emberi része sürget bennünket, hogy törekedjünk, áldozatosan, boldogan, biztosan, derűsen, szeretettel, tisztán törekedjünk az elérhető, de mindig az Ige értelmében helves egyetértésre.

Már most van-e ilyen egyetértés a lelkipásztorok között? Mikor és miért hiányzik, ha egyszer elmarad? Mit tehet a lelkipásztor, hogy az Isten által rendelt egyetértést megszerezze? Olyan kérdések, kérdéseink, amelyek elől nem lehet, de nem is szabad kitérnünk.

Meg kell állapítanunk, hogy van lelkipásztor, aki az evangéliumi egyetértésért él. Ez valóban a „Verbi Divini minister”, szolga, akinek tetteit az Ige szabja meg. Hűsége s hite az Igéhez kötött. Az ilyen lelkipásztor otthona és hivatala, családi s magánélete, személye, szolgálata boldog, békés, példás, tisztelt. Jól tudja s nem titkolja mások előtt sem, hogy Istennek köszön mindent és egyedül Isten dicsőségére él. Távolról sem a gyülekezet legokosabb embere, aki mindenben „többet és jobban tud”, mint mások. Bölcs, mert a Lélek azzá avatja. Szelid és szerény. Gyengéd, de nem gyenge. Erős és nem erélytelen. Igyekszik ismerni az ellenvéleményeket a gyülekezetben, a presbitériumban, az Anyaszentegyházban, a politikai közösségekben, de sosem alkuszik meg. Következetes; az Igéhez tartozik, ezzel méri magát és mindent. Egyszempontú ember, mivel ítéletében a Szentírást alkalmazza. A küzdelmektől nem húzódik félre, de „szabályszerűen” harcol. Imádkozik, hogy Isten embere maradjon. Azért törekvése mindig, mindenütt ez és nem a megszokott, hogy a kevesek, vagy a sokak, a szegények,

vagy a jómódúak, a tanultak, vagy az iskolázatlanok, a családja vagy mások lelkipásztora legyen. Mivel Isten embere: mindenki lelkipásztora.

Van lelkipásztori közösség, ahol az egyetértés uralkodik? Van. Magától érthető, hogy az ilyen kör is foglalkozik a megélhetés hétköznapi kérdéseivel. A tisztességes „victus et amictus“ ügye nem idegen és tiltott tárgy előttük. De az élet egyetlen célja nem az evés-ivás, ruházkodás, a különféle anyagi javak megszerzése s megőrzése, előnyök biztosítása. Hasonlóképpen nem egyedüli cél, hogy a látható világ ismereteiből minél többet gyűjtsenek. Ellenben az anyagi, szellemi javak igéi értékelésén kívül és főként ezek előtt az egyetértés lelkipásztori közössége *lelki* közösség, vagyis olyan társaság, amely komolyan könyörög a Lélek ajándékáért és első áldásnak az ajándékozó Szentlelket tekinti. Ahol az ajándékozó Lelkét az Isten kitölti, a lelkipásztori közösségben él és élte az evangéliumi egyetértés.

2. Viszont van lelkipásztor, nem vizsgáljuk, hol és mennyi, aki nem ismeri az egyetértés kegyelmi adományát. Anyagi érdeke, egyéni, családi hiúsága, műveltségi hiányok, lelki bajok akadályozzák az embert, és lelkipásztor létére nem követi az egyetértés parancsát. Az emberi ítélkezés, amikor kimondják az utolsó szót, hogy „összeférhetetlen ember“ — a kisebbik teher, a tulajdonképpeni ítélet az Istené, amely az alkalmatlan szolgálóra szól. Ez elé készül, aki megveti az evangéliumi egyetértés kívánalmát és önmaga vagy emberi érdek szerint folytatja életét.

Amilyen szomorú, káros az a lelkipásztori élet, amely az egyetértés szolgálata nélkül van, éppolyan hiábavaló az a közösség, amely ellenkezik az egyetértés Lelkével. Lehet az ilyen csoportban számos „bölc“, „képzett“, művelt lelkipásztor, hozhatnak korszerű politikai (egyházpolitikai) határozatokat, fényesen védhetik meg a lelkipásztorok anyagi érdekét, kiharcolhatnak több tekintélyt és előnyt, élő szóban és írásban remek szellemi harcokat vívhatnak egymással és mások ellen, a fehérasztalnál megegyezhetnek, hogy a zöldasztalnál tovább tomboljon a küzdelem — mégis az ilyen közösséget jó kerülni a veszedelem miatt, amely nem egyszer észrevétlenül lepi meg az embert. Van ilyen veszedelmes lelkipásztori közösség? Ne azzal feleljünk, hogy másoknál van, hanem úgy, hogy a saját lelkipásztori baráti s hivatalos körünket igyekezzünk az Ige kívánságához alkalmazni. Ez lesz az egyedüli helyes válasz, Istennek tetsző s embernek hasznos válaszunk.

3. De mit tehet a lelkipásztor, hogy az egyetértést az eddiginél jobban, döntőbben képviselje? Tehet-e valamit? Vagy csak tudomásul vegye tétlenül, hogy alkalmas, vagy nem alkalmas az egyetértésre az élte, vagy a személye miatt? Mondjuk meg mindjárt: minden lelkipásztor tehet, az eddiginél többet tehet az egyetértésért. Amit tehet: naponkénti imádságában *kérje* a megvilágosító Szentlelket. A Lélek vezetése alatt ugyanis megtudja a lelkipásztor, hogy adott esetben mit mondjon (Márk 13:11), ezenkívül azt is, amit cselekednie kell. Az egyetértés ott kezdődik, amikor imádkozik érte a lelkipásztor. S azzal cselekszik érte legtöbbször, hogy alázattal fogadja el Isten Lelkének indítását.

Minden áron törekedjék tehát az egyetértésre

a lelkipásztor? Nem. Legalább nem olyan értelemben, hogy a mások kedvét, jótetszését keresse, hogy viselkedésével és tetteivel az emberit szolgálja. Az evangéliumi egyetértés lelkipásztora, mint imádkozó keresztyén, imaéletében nyeri áldásait, továbbítja a környezete felé s terjeszti az igazságait, amelyek nem saját, hanem isteni igazságok. Ezeknek az igazságoknak hirdetője, azért az isteni igazságok ellenére sosem akar egyetértést. Hogy kellő ereje s bátorsága legyen, arról Isten gondoskodik, akik kegyelmével elválasztotta s támogatja őt.

4. Még egy általános szempontot, mint emberi tanácsot kell érvényesíteni annak a lelkipásztornak és lelkipásztori közösségnek, aki s amely az egyetértést kedveli s követi. Ez a szabály Ágostontól ered s éppoly közzismert, mint az idézett sallustiusi. Így hangzik: „In necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus autem caritas.“ Csakugyan! Az egyetértés embere s közössége, ahol a Lélek az úr, felismeri az eshetőségeket. Gyakorolja, komolyan érvényesíti az egységet a szükséges esetekben. A kétes ügyekben viszont szabadságot biztosít, valamennyiben az egységhez és a szabadsághoz, mint első követelményt, Isten parancsát párosítja — a szeretetet. A keresztyén gyakorlatnak és életbölcseletnek ez az alapszabálya arra való, hogy keveset idézzük, de állandóan kövessük. Amikor a lelkipásztori élet és vezető igazsága lesz, akkor az egyetértés megvalósul és vele áldást nyer a lelkipásztor maga s a környezete.

Az egyetértést magunkban és másokban, hogyha evangéliumi, becsüljük tehát meg. Vele Isten dicsőségére élni: lelkipásztori feladat. Benne erősödni: Isten kegyelmét hirdeti. S lehet a lelkipásztornak más elsődrendű kötelessége, mint Isten dicsőségét szolgáló s a kegyelemből táplálkozó élet? Az imádkozó lelkipásztor és lelkipásztori közösség tudja s teljesíti itt is a kötelességét!

Narancsik Imre.

VÁSÁRHELYI JÁNOS ERDÉLYI PÜSPÖK DEBRECENBEN

Örömmel adjuk előzetes hírül, hogy *Vásárhelyi János*, a törhetetlen munkásságú és hatalmas előadókészségű erdélyi református püspök, egykori theologus társának, *D. Dr. Révész Imre* püspöknek kérésére a tavaszi konventi ülések befejezése után Debrecenbe jön és itt május hó 7-én, vasárnap délután a Nagytemplomban rendezendő kollégiumi nap keretében előadást fog tartani nagynevű hatodik elődjéről, Nagy Péter erdélyi püspökről, aki lelkesi részről elnöke volt a híres 1881-i debreceni zsinatnak, amely az erdélyi és magyarországi református egyház únióját megeremeltette.

Nagy Péter egyébként is az újkor legkiválóbb magyar református püspökei közé tartozott. Nagy érdeklődéssel várhatjuk azt a képet, amelyet róla méltó utódja avatott kézzel meg fog rajzolni a Nagytemplomban, a híres zsinat megnyitásának színhelyén. Vásárhelyi püspök ez alkalommal ezt az egy szolgálatot óhajtja Debrecenben végezni. Már ez alkalommal felkéri tehát az egyházközség vezetősége az illetékeseket, hogy a kollégiumi nap sikere érdekében őt ne kérjék ugyanaznap más debreceni szolgálatra és más református egyházi vagy iskolai ünnepséget arra a napra ne tervezzenek.

A szülői értekezlet, szülők és anyák iskolája

A Debreceni Protestáns Lap október 10-i számában Szenes László lelkipásztor írt „Rövidebb iskolaév — nagyobb eredmény” címmel egy kis elmefuttatást. Ebben a vallástanító-lelkészek, tanítók kötelességeiről beszél. Megszívlelendő tanácsokat ad a kényszerszünet alatti tevékenységre.

Ne feledjük azonban, hogy a megrövidített iskolai év nemcsak a nevelőket, tanítókat állítja probléma elé, hanem a szülőket is. Különösen nevelési szempontból nehéz a szülők helyzete.

A mai helyzetben láthatják a szülők és a közvetlen iskolai munkán kívül állók: milyen óriási feladattal birkózik meg mindenfajta iskola tanítója, amikor leveszi a szülők válláról a nevelés és tanítás munkájának legnagyobb részét. Most ízelítőt kap a szülő, hogy nem is olyan könnyű tanuló gyermekének idejét gazdaságosan és tervszerűen beosztani. A legtöbb szülő abba a hibába esik, hogy egyszer túlsokat, másszor igen keveset követel gyermekétől. Ebben a tekintetben támogatásra szorul a szülői ház, hiszen most a tanítás munkájából is jut a szülőknek, aminek egyébként orozslánrészét az iskola szokta elvégezni.

Az iskola munkája nemcsak tanítás, hanem nevelés is. A nevelést mindenkor igyekeznek az iskola megosztani a szülei házzal. S igaza van! A szülei ház és iskola csak együttes, vállvetett munkával biztosíthatja a nevelés eredményét. Akarva-nem akarva, egyik a másik munkáját nem kereshet, mert ezzel helyrehozhatatlan rombolást okozhat a gyermeki lélekben.

Ez az egymást kiegészítő nevelői munka csak úgy lehetséges, ha a szülő ismeri az iskola, ez utóbbi pedig az előbbi nevelői munkásságát.

Érezték már ennek a szükségességét régóta a pedagógusok. Tudták, hogy szükséges a szülői ház és az iskola kapcsolatát megteremteni. A nevelés terén laikus szülőket oktatni, támogatni kell. Ennek a célnak szolgálatában születtek meg az ú. n. *szülői értekezletek* s nagyobb városokban (így pl. Debrecenben) a *szülők, anyák iskolája*.

A mostani rendkívüli időkben igen sok szülőnek teljesen vállára nehezedett az otthon maradt gyermekének a nevelése. Most aztán azt is megtapasztalja sok szülő, hogy mily nehéz dolog is a nevelés.

De láthatja minden lelkiismeretes *őrálló*, hogy milyen jó lett volna már régen megvalósítani a szülők, szülői ház és az iskola közötti intenzívebb együttműködést. Jó lett volna a sokszor lekicsinyelt *szülői értekezletet* komolyan venni.

A nehéz időkkel mindig tanít valamire a végzetlen hatalmú Gondviselő. Íme, most is tanít: Serkenjétek fel, míg nem késő. Fogjátok meg egymás kezét *őrállók* és szülők, a jövő reményeségének, a gyermeknek érdekében!

Még most sem késő, lelkipásztorok és tanítók: gyűjtsék össze a szülők egy-egy kisebb csoportját. Tartsanak szülői értekezleteket, megbeszéléseket. S a

jövőre gondolva esetleg szervezzék meg a szülők iskoláját.

Tudjuk, hogy ez nem könnyű dolog. Szinte halljuk az ellenvetést vagy a megszokott szót: sokszor próbáltuk már! Nem jönnek az érdekeltek, nincs kellő érdeklődés! Megengedjük, hogy ez is megtörténik, de még akkor sem szabad feladni a küzdelmet. A nagy cél megérdemli a türelmet és újradöfő fáradozást.

Mert bizony mi is jól tudjuk, hogy az értékes és hatékony szülői értekezletek megteremtéséhez, megszervezéséhez:

1. *türellem és kitartás kell*. Ezen a téren is legyünk pedagógusok, akik tudják, hogy munkájuknak csak lassan érik a gyümölcse. Amilyen türelemmel tudjuk az egészen kicsiny tanuló csetlését-botlását nézni s várni az eredményt: ugyanolyan türelemmel várjuk meg itt is a beteljesedést.

2. Ne tömegeket akarjunk egyszerre megnyerni. Ne kedvetlenül el bennünket az sem, ha csak 2–3 érdeklődő jön a hívásunkra. (Faluhelyen gyakran előfordul!)

3. Ne küldjük el a kevésszámú jelentkezőt azzal, hogy *most nem érdemes* megtartani a megbeszélést, hanem majd, ha *többen* lesznek. E helyett a megjelent néhány emberhez is legyen építő szavunk. Így hozzák majd a következőkben ismerőseiket is magukkal. Ez igen fontos mozzanat, sokszor ezen dől el egy megindított mozgalom sorsa.

4. Igen fontos a megbeszélésre (előadásra) kerülő tárgy megválasztása. Ne resteljünk — ha nincs megfelelő témánk — ez ügyben tapasztaltabb kartársakhoz fordulni. Debrecenből is szívesen adnak tanácsot egy megbeszélés-előadássorozat összeállítására. Még jobb azonban, ha a helyi viszonyokhoz alkalmazkodó témát választunk. A lelkipásztor, a tanító tudja legjobban, hogy az ő falujában milyen nevelési gátlások, botlások fordulnak elő. Tudja, mit és hol kell javítani. Vigyázzunk azonban, hogy ne nagyhangú ostorozás, felelősségrevonás legyen az összejövetel hangja.

5. Az előbbinél fontosabb a *hogyan* kérdése. T. i. az előadás, a beszélgetés *módja*. Nem szabad a színvonalnak túlzottan magasnak lenni. Alkalmazkodjék az a hallgatók értelmi színvonalához. Arra is vigyázzunk azonban, hogy hétköznapiak se legyünk. A mi népünk szereti, ha vezetője szebben, csiszoltabban fejezi ki magát, mint hasonló társai.

6. Az előadók, megbeszélésvezetők — ez utóbbi kifejezést tartom helyesebbnek — kiválasztása is fontos kérdés. Igyekezzünk megnyerni a falu vezetőit: jegyzőt, orvost.

7. Beszéljünk külön-külön a fiúk, leányok neveléséről. Hangsúlyozzuk a példaadás jelentőségét. — Térjünk ki ezzel kapcsolatban a vallásos cselekmények terén való példamutatás nagy fontosságára. Ne valami *általános* erkölcsi, de határozott református keresztyén nevelésről beszéljünk. Vallásos nevelés nélkül nincs erkölcsös nevelés!

Igen-igen komoly kérészóval fordulunk minden *őrállóhoz*. Ne késlekedjünk a cselekvéssel. Ne *holnap*, de még *ma* kezdjük el ezt a jövőnkre is komoly és szent kiható munkát!

Szűcs János.

Templomszentelés Pusztakengyelen, jubileum Törökszentmiklóson

A törökszentmiklósi egyháznak nagy ünnepe volt december 5-én. Temploma 1939-ben volt 150 éves, amikor a presbitérium elhatározta, hogy az Örökkévaló Isten iránti hálája méltó kifejezésére a jubileumot úgy ünnepli meg, hogy a Törökszentmiklóshoz tartozó Pusztakengyel községben, melynek lakosai nagyrészt a törökszentmiklósi anyagyülekezetből telepedtek ki, új templomot épített. A pusztakengyeli templom elkészült s most együtt ünnepelte a gyülekezet a régi templom 150 éves fennállását és az új templom felszentelését.

A templomszentelést megelőző héten evangélicációs hetet tartottak, melyen az Igét a gyülekezet igen nagy érdeklődése mellett F. Tóth Sándor, Dr. Ferenczy Károly, Komlósy Gábor, Pap Béla, Nagy István és Dr. Sipos István hirdették. Szolgálatuk áldásos magvetés volt.

December 5-én a délelőtti hálaadó istentiszteleten a régi templomban Harsányi Pál esperes végezte a szószéki szolgálatot s igehirdetésében az ádvent, a régi és az új templom hármasságának ünnepéről szólt.

Pusztakengyelen vasárnap délelőtt 10 órakor D. Dr. Révész Imre püspök urunk szentelte fel az új templomot. A templom kapujánál B. Kiss Márton főgondnok átadta a templomkulcsot Püspök úrnak s kérte, hogy nyissa meg és szentelje fel az Isten dicsőségére emelt új hajlékot.

Az új templomban Gaál István esperes bibliaolvasása és buzgó könyörgése után Püspök urunk hirdette az Igét. — Templomszentelési beszédében Lukács ev. 24. r. 53. v. alapján a templomon kívül és a templomban élő, dolgozó és imádkozó gyülekezetéről beszélt, mely hitével, szorgalmával és áldozatával megszenteli az Isten dicsőségére épített templomot.

Délután 4 órakor az egyház tanácstermében hálaadó presbitériumi gyűlés volt, melyen megjelent Dr. Révész Imre püspök, Dr. Kuszka István egyházmegyei gondnok, és Harsányi Pál esperes is. Ezen a gyűlésen a presbitérium a nap jelentőségét örököltette meg az egyház történelme lapjain és Gaál István lelkészelnök üdvözlése után Püspök urunk szólt a presbitériumhoz a hívő presbiter kötelességeiről s megemlékezett a nemrég elhunyt Dr. Rácz Albert kir. közjegyző, presbiterről, akit a magyar református presbiter mintaképének nevezett.

Este 6 órakor a régi templomban vallásos est volt, melyen Gaál István esperes bibliaolvasása és imája, majd a református vegyeskar éneke után Püspök úr tartott előadást; mondanivalóját három textushoz kapcsolva, szólt a 150 éves templom múltjáról, az új pusztakengyeli templom tanításáról és a két templom jövődjének oszlopairól. Előadását a megtelt templom hallgatósága végig figyelemmel és feszült érdeklődéssel kísérte.

Püspök urunk hétfőn, december 6-án délelőtt virágot vitt Dr. Rácz Albert sírjára, meglátogatta B. Kiss Márton főgondnokot és Kerekes István gondnokot, délután pedig özv. Dr. Rácz Albertné-t s az esti vonattal tért vissza áldásos szolgálatai után Debrecenbe.

A protestáns nagygyűlés felirati javaslata a vasárnap megszenteléséért

Évek óta az egyik legnagyobb eseménye a magyar protestáns egyházak életének az Országos Bethlen Gábor Szövetség rendezésében a reformáció emléknapja körül csoportosuló Országos Protestáns Napok. Ebben az évben is, bár a háborús korlátozások szinte lehetetlenné teszik nagyobb tömegek megmozdítását, impozáns keretek között folyt az le. Ha azonban a résztvevők létszáma kevesebb is az utóbbi háborús esztendőkhöz, mint a nyugodt béke napjaiban, de belső tartalmában, éppen ez esztendő, olyat hozott, amelyhez, ha az ország népének és törvényhozóinak felébredt keresztyén lelkiismerete mellé áll és megvalósuláshoz segíti: örökre emlékeztetéssé fog maradni.

Az ezévi protestáns nagygyűlésnek ez a nagyjelentőségű ténye az a felirat, amelyet a magyar kormányhoz terjesztett fel a *vasárnap* megszenteléséért. A felirat szövegét az alábbiakban teljes terjedelmében lapunkban is közreadjuk.

Ha a feliratnak olvasóink között visszhangja támad, gondolatainknak lapunkban örömmel adunk helyet.

A felirat így hangzik:

Az Országos Bethlen Gábor Szövetségnek, mint a protestáns egyháztársadalmi egyesületek összefogó szervének 1943. november 7-én, az V. Országos Protestáns Napok alkalmával egybesereglett nagygyűlése azzal a kérelemmel fordul a magyar királyi kormányhoz, hogy a vasárnap megszentelését törvényhozás útján biztosítsa.

E javaslat megtételét az az aggasztó tapasztalat indokolja, hogy az ország fővárosában, de egyre sürűbben a falvakban és a városokban is vasárnapokon az Isten törvényét és parancsolatát feledve, sőt nemcsak feledve, hanem azt semmibe véve, olyan szórakozási és egyéb alkalmakat készítenek, melyek ifjainkat elvonják az istentiszteletekről, elszakítják a keresztyén népet a nap megszentelésétől, ezáltal a szent nap igazi tartalmától megüresedik és feledésbe megy az, hogy mivel tartozik egy nép Istennek, akire támaszkodik és akitől segítséget kér. Vasárnapjaikat elvesztett népek az Istennel való szövetséget veszítik el.

A vasárnapi munkaszünet már törvénybe van iktatva, amely Isten kijelentett törvénye alapján védi az ember és még az állat jogait is a pihenésre és biztosítja az embereknek, hogy a kötelességteljesítés sorozatában minden hetedik napja szabad legyen, azzal szabadon rendelkezessék és az a lélek számára legyen fenntartva. Százados tapasztalatok erősítik és a Szentírás pecsételi, hogy a vasárnapi munkaszünet és annak megszentelése a nemzet testi, erkölcsi és szellemi erőforrása, jelekedésének kezessége, többtermelésének titka s a hétköznapi megnevelésének.

Keresztyén országok és kormányok mindig különös figyelmet szenteltek a vasárnapokra, azokat az egyháznak mintegy odaajándékozták s azokra az egyház különös jogot formált, hogy fő- és közrendű megadja a vallás oltárán az Istennek, ami az Istené. Még a súlyos

háborús időkben is biztosítva van a vasárnapi munkaszünet.

Más oldalról látjuk most veszélyeztetve a vasárnapokat. A sokféle igényt kielégítő modern élet telezsúfolja a szórakozás, a testi élvezetek sokféle alkalmával a vasárnapokat a délelőtti óráktól a késő éjszakai tórákig. Sőt, az önmagukban jó és szükséges politikai, tudományos, irodalmi, művészi, közgazdasági vagy sportösszejövetelek vasárnap délelőttre helyezve, nemcsak elvonják a híveket a templomtól, hanem versenyre kelnek vele és pótolni akarják azt, sőt az ünnepek egyes mozzanataival (például zenés felvonulások) egyenesen zavarják a templomi istentiszteleteket.

A vasárnap ilyen túlszűfoltása megosztja a szívet és figyelmet s a család és a nemzet nem tud együtt egy szívvel, egy lélekkel Isten előtt megjelenni. A templomi nyilvános istentiszteletek elsőbbségéért, a vasárnap keresztyén vallásos jellegének megőrzéséért ünnepélyesen kérjük a magyar királyi Kormányt, hogy terjesszen javaslatot a törvényhozás elé, amely mondja ki: vasárnap déli 12 óráig film- és színházi előadásokat, kártyaszobák és biliárd játéktérnyitva tartását, valamint sportversenyeket nem engedélyez, kulturális, politikai, tudományos, irodalmi és művészi összejövetelet kiemelt esetektől eltekintve, szintén nem engedélyez. A szeszes italok kimérését szombat estétől hétfő reggelig eltiltja s a vasárnapi országos vásárokat eltörtli.

A vasárnap megszentelését magyar népünk ezer év óta mindig gyakorolta s régi nagy királyaink törvényei védelmükbe vették. (Szent István Decretum II. Caput 8. Szent László Decretum I. cap. 11—12. Kálmán Decretum II. caput 1314. I. Mátyás 1464. II. Decretum XXV. teikk). Az írott törvényeknek a szű és lelkiismeret mélyén az Úr féltelme szerez jogantat s az istenfélő nép között a kormányzás megvan könynyítve.

A törvények a nemzet legfőbb javát célozzák s a jó törvények a legnagyobb nemzetnevelők.

Meg vagyunk győződve arról, hogy a vasárnap megszentelése a legelső nemzetnevelő tényező, amelyhez hatásában semmi más sem fogható, mert semmi sem pótolhatja. Ugyanúgy a vasárnap látszatmegszentelése, vagy éppen vallásos tartalmától megüresítése a nemzet lelki elfajulására vezet. Szülők és családok ezrei, protestáns lelkipásztorok serege s a hívők százezerei látják a sok minden által megzavart lármás magyar vasárnapoknak káros voltát s kérik a vasárnap megszentelésének törvényhozás útján való biztosítását.

Hisszük, hogy kérelmünket más keresztyén egyházak társadalmi egyesülései és széles közvéleménye helyeslik és magukévá téve, megvalósíthatásában velünk vállaltva közreműködnek.

I R O D A L O M

KORBÁN

(Ravasz László beszédei és írásai. I—II. kötet. Budapest, 1943.)

1. Az 1941 őszen elhangzott lelkészszentelési prédikáció címét viseli Ravasz László püspöknek ez a legújabb, ezelőtt pár hónappal megjelent műve.

A címmel kettőt fejez ki. Az egyik, hogy ezek a beszédek és írások *lelkipásztori* művek. A szerző tudatosan írja az Előszó legvégén: „Az életben sok minden akartam lenni, és sokszor más lettem, mint ami akartam. Most már csak egy vágyam van: szeretnék nemzedékem prédikátora lenni.” Így kérte, így akarta. S a könyv ezért lelkipásztori mű. — A második viszont, hogy ez a könyv *igehirdetési* jellegű. A lelkipásztori tulajdonság, ez a személyes jegy kitörölhetetlen a könyvből, mivel igehirdetési hangú és lényegét mutató. Ezzel az említett kettősséggel arra is célok, hogy a szerző törekvése áldottan sikerült. Csakugyan a nemzedékének igehirdetője a határokon belül és kívül. És ennél több: korunk magyarságának, Anyaszentegyházunkon belül és kívül első s mai prédikátora. Ezt az alkotása, a napjainkig ívelő életműve igazolja.

2. Áhítatos ámulat fogja el az olvasót, amikor kezéből leteszi a kétkötetes *Korbánt*. Az első kötet két tárgykörben, ötszáz oldalon át 56 egyházi beszédet és 40 szertartási igehirdetést közöl. A második kötet változatosabb. Hatodfélszáz oldalán 141 közlemény. Buzdító beszédek, theologiai, egyházi közéletre vonatkozó cikkek, a magyar sorskérdéseket, irodalmunkat érintő írások következnek egymásután. Végül 85 szemelvény bizonyítja, hogy az első igehirdetők jól látja az embert, helyesen fogja fel a mult és a jelen kérdéseit. Mindez a püspöki jelentések szemelvényeiből bontakozik elénk a tizenöt munkaterv és vallomás részleteivel együtt. Mennyi fény! Mennyi bölcsesség! Csodálatos gazdagság! Csodálatos tapasztalat! Milyen emberi erő s értékek! S ezeken felül: az isteni bővölködő kegyelem!

3. Az Előszóval együtt, amely a szerző személyi s tárgyi vallomása a kötet kapcsán — 237 mű alkotja a *Korbánt*. Pontosan 1055 oldal. Már külsőképpen meglepő és kiemelkedő könyv. Még inkább, ha értékeire figyelünk. Ezek az értékek, amelyek az olvasót lebilincselik és tanítják: az igeszerűség, a világosság és a művészi kifejezőmód.

Az *igeszerűség* értéke alapvető tulajdonság ennél az új könyvnél. Az előzőkben is megtaláljuk, itt viszont kezdettől mindvégig ez az alapérték. Ige az igazsága és egyedüli mértéke. Az Ige a cél, tolmácsolása a feladat. A prédikáció, a különféle alkalmakra írott és mondott beszéd, a közéleti, a művelődési, a művészi megnyilatkozások különféle formái ennek az igeszerűségnek. Kegyelmi kötöttség a szerző számára s a keresztyén olvasó részére. Mert az igeszerűség szempontja szerint látjuk isteninek, ami isteni s emberinek, ami emberi.

A második érték: a *világosság*. Nincsen a mai igehirdetőink között egy sem, aki ilyennyire érthetően, közvetlen közelre tudja vinni az emberhez az Ige üzenetét, mint Ravasz László püspök. Azért világos az írása s a beszéde, azért fényes alkotás a *Korbán*, mivel a szerző maga az isteni igazságtól megvilágosodott ember. Tudása, tapasztalásai, útja s útmutatásai, maga az alkotó s alkotásai hirdetik az igei világosság értékét. Ravasz László prédikációja, egyéb beszédei, írásai mind-mind a világosság hordozói. Ezért áldásos az, hogyha olvashatjuk és hallgatjuk a világosság igehirdetőjét.

Végül értéknek látom a *művészi gondot*, amely minden mondat keletkezését kíséri s áthatja. Kez-

dettől, immár négy évtizede, művészi tökélyre törekvést figyelhet meg az olvasó a szerzőnél. Míg kezdetben ez a törekvés elsőbb, ma viszont másodrangú szerepet tölt be. Még ma is fontos a kép, a hasonlat, a jóhangzás, az ellentét, de a belső, az igazság, a tartalom az idő multával egyre döntőbb. Itt már szinte egyedül döntő, mégis a művészi gond, az írói igyekezet sem maradhat el. Az igaz ugyanis vonzó formában közelít az emberhez. Ezért hat, ezért érdekel mindig Ravasz püspök mondanivalója.

4. Ravasz László püspök közlenivalóinak a *hangjával* emelkedik ki igehirdetőink sorából. Iskolát teremtett. Tagadókat hozott vissza az Anyaszentegyházba ez a hang. Keresőknek mutatta meg az óhajtott utat. Lelkipásztorok előtt minta, miként kell korunkban, a mai embernek Igét hirdetni. *Tiszta* hang, amelyet nem fűt más, mirt a hit szenvedélye s a szolgálat ügye. *Nemes*. Vedd és olvasd ezeket a köteteket! Nyisd fel az ünnepi rádiódat és mélyülj el az egyedülálló, érdekes, modern beszédeken. S hányan teszik! Lelkesen, örömmel, áldásban köszönjük Istennek, hogy a miénk ez a hang és tőle tanulhatunk. Lelkipásztorok, művelt és egyszerű hívek épülnek ebből a tiszta, nemes hangból. Istené érte a dicséret. *Bátor* a hang, hogyha az evangéliumi érdek úgy kívánja. Olvassuk csak el az 1941: XV. tc. felsőházi tárgyalása alkalmából mondott beszédét. Milyen határozottan és nyíltan fordul szembe a politikai közvéleménnyel, a félelmes többséggel! Milyen tiszta az okfejtése! Mennyire nyugodt az érvelése!

5. A *Korbánnal* ismét gazdagodott irodalmunk. A magyar theologiai és az általános magyar irodalom növekedett és értékesebb. Szerves alkotás a könyv, az előző mesterművekhez csatlakozik. Tehát az *Alfa* és *Ómegához* (1932), a *Legyen Világosságához* (1938), az *Isten Rostájában* címűhöz (1941). A református lelkipásztor, akik közül a legelső példaadóan dolgozik — boldogan, Isten előtti hűséges hálaadás közt veszi kezébe ezt a kétkötetes könyvet. Boldog, mert boldognak kell lennie, hiszen a református Anyaszentegyházunk kegyelmi kircséről tarúskodik a könyv és előtte megjelent művek. Egy évtized alatt, 1932-től máig — tíz kötet, ötezer lapnyi közlemény! Fontos szolgálat, szellemi, sőt lelki munka, bizonyíték, hogy Isten kegyelme köztünk van! Lehet más, mirt boldog a református lelkipásztor? S ez az újabb könyv, a *Korbán*, ennek tartalma s hangja tovább tanít bennünket a szolgálatban és az áldozatban növekedni. Írója áldott és az írás maga: áldás részünkre. Hálából kívánjuk, hogy az őriző kegyelem sokáig tartsa meg a püspök-igehirdetőt és írókat köztünk, nekünk növekvő boldogságunkra!

Naranesik Imre.

Fényképezési eljárással készítik az új kisalakú Bibliát. A Magyar Bibliatársulat és a Brit és Külföldi Bibliatársulat közösen kisalakú Zsebbibliát ad ki. Egy nagyalakú Biblia 1337 oldaláról fényképezési eljárással készítették a kisebbített lemezt. A kiadáshoz szükséges indiai papírt Németországban állítják elő. Remélhető, hogy a jövő esztendő elején el is készül az új alakú zsebbiblia. Minthogy a század eleje óta meg nem jelent kisalakú Biblia iránt igen nagy az érdeklődés és mivel az első kiadásból csak 5000 példány áll rendelkezésünkre és ebből elsősorban a társulat tagjai szükségletét elégítik ki.

„Nines már szívem félelmére“... címmel december első napjaiban jelent meg Nyáry Pál pécsi lelkipásztornak, „Drága szeretteiket gyászolók és siratók vigasztalására és lelki építésére“ írott könyve 64 oldalon, csinos karton kötésben. A könyv tartalma: Vigasztalól jöttem... — Elment... — Engem vár Jézusom. — Isten akarata-e vagy a körülmények? — Élő Megváltóm van nekem. — Nem szabad sírnom? — Mi lesz halottainkkal? — Mit keresitek a holtak között az élőt? — Nem jött még onnét vissza senki? — A B. F. R. A. — Lesz-e viszontlátás a síron túl? — Halottaktól nem várunk kijelentést. — Kis gyermek halálára. — A mennyben otthonom... Komoly mondanivalók. — Cseppek az Isten gyógyszerárából. — Halál-e az, amit annak nevezünk? A könyv megjelenéséig a már meghirdetett 1-60 P-s előjegyzési áron rendelhető meg. Bolti ára 2 P. Fínom papírra nyomott kiadás 3 P. Az előjegyzési áron eszközölt rendeléshez 20 fillér postadíjakra még hozzáadandó. A könyvet adjuk gyászolók kezébe, akár közvetlenül, akár részvétnyilatkozat gyanánt.

Makkai Sándor: „A fejedelem rózsája.“ A Nemzeti Könyvtár dec. 1-én egy ragyogó történelmi novellás-kötetet adott olvasói kezébe. A remekbeszabott írások Makkai Sándor „Az élet fejedelme“ című művében jelentek meg. Ezekből az írásokból a hatalmas magyar történelem légköre árad felénk. A történelem nyitott kérdéseire ad feleletet bennük a nagy szerző. Erdély nagy büszkeségei, a Bethlen Gáborok, a Csere Jánosok, Tofeus Dobos Mihályok stb. alakjai tanítják a mult ragyogó példáin keresztül a jelen magyarságát. Tiszta irodalom, beszédes történelem, nemes olvasható. Az értékes füzet ára csak 40 fillér. A kitűnő kötetet Szalmás Béla festőművész illusztrálta s látta el borítólappal.

Érdekes könyv jelenik meg a közeli napokban Éliás József református s.-lelkész tollából. A samaritánus kérdés címmel, amely a zsidószármazású keresztények helyzetével foglalkozik. A megjelenés után bővebb ismertetést adunk, most csak az egyes fejezetek címét közöljük, hogy némi betekintést adjunk. I. Hát érdemes volt? II. A kutyák meg a morzsa. III. Zsidókérdés a bibliában. IV. Zsidókérdés a szivedben. V. A samaritánus kérdés. VI. Mirjám bűnhődése. VII. Romantika a közösségben. VIII. Mulasztások. IX. Én terólad el nem feledkezem. X. Kirándulások. XI. Az új birodalom. XII. Levél a szenvedőkhöz. — A papírhányra való tekintettel megrendelések szerinti mennyiséget nyomnak csupán, ezért ajánlatos minél előbb megrendelni. A szerző címe Budapest, V., Szabadság-tér 2. Ref. Lelk. Hiv. A könyv ára 4 P.

„Segítetek“ az Országos Református Szeretetszövetség 1944. évi naptára, igen értékes tartalommal megjelent. „A mi ügyünk“ címen kimerítő tudósítást közöl a szövetség összes munkaágairól. Jó szívvel ajánljuk a Naptár terjesztését. (Ára 80 fill.)

Munka és harc az ősi rögért, örök magyarságért. Békés vármegye Iskolánkülső Népnevelési Bizottságának negyedik évkönyve jelent meg ezen a címen. A hatalmas, gazdag kötet felőleli mindazt, amit a népműveléssel foglalkozóknak tudniok kell. Elvi és gyakorlati útmutatás ez a mű. Úgy is nevezhetjük: a népművelők kézikönyve. Különösen gazdag a mű első és második része. Szinyei-Merse Jenő, Ravasz László, Karácsony Sándor, Zsindelyné Tüdös Klára, Györffy István, Kodály Zoltán, Hankiss János tanulmányait, előadásait olvashatjuk itt többek között. Nagyon érdekes a harmadik rész, amely bemutatja Békés vármegye Iskolánkülső Népnevelési Bizottságának munkásságát. Pompás képsorok is arról tanúskodnak, hogy komoly munka folyik Békés megyében. Jólesik lapozgatni a „viharsarok“ról ezt a pompás könyvet. Új magyar életforma, új magyar világ születésének előhírnöke ez a mű. (bd.)

Katonák Könyvtára címen indította meg a Református Traktátus Vállalat a fronton küzdő katonák lelkigondozását szolgáló traktátusait 1—3 éves terjedelemben 10—30 filléres áron. 1. szám: Üzenet a hadbavonulókhöz. Ára 10 fillér. 2. szám: A finnek tífka. Összeállította: Bereczky Albert. 32 oldal, ára 20 fillér. 3. szám: Katonáink írják... Összeállította: Fónyad Dezső és Bereczky Albert. 48 oldal, ára 30 fillér. 4. szám: Szabó Dezső: Az elfelejtett arc. 16 oldal, ára 10 fillér. Rendszeres előfizetők nagyobb példányszámban külön kedvezményt kapnak. Itthoni terjesztésre is rendkívül alkalmas. Megrendelhető: Traktátus Könyvesbolt, Theológiai szakkönyvkereskedés, Budapest, XI., Lágymányosi-u. 21/a.

Petőfi japán nyelvre fordítója. Az „Evangelikus Élet” című lap párhétrel ezelőtt adott hírt Papp Ferenc budapesti vallásánító-lelkész haláláról. Kevesen tudták, hogy az elhunyt evangélikus lelkész magánszorgalomból megtanulta a japán nyelvet és azt annyira elsajátította, hogy egyik japán újság munkatársa lett. Petőfi legszebb költeményeit japán nyelvre lefordította s azokat a lap közölte. A japánok nagy örömmel fogadták s olvasták Petőfi verseit és az „Evangelikus Élet” szerkesztőségét felkérték, hogy gondoskodjanak arról, hogy valaki vegye fel Papp Ferenc műfordító írói tollát.

HÍREK AZ EGYHÁZMEGYÉKBŐL

ALSÓSZABOLCS-HAJDÚVIDÉKI EGYHÁZMEGYE.

Hajdúszoboszlón két csoportban van leányegyesületi munka. Az egyiket KIE-s leányoknak nevezik, mivel a KIE helyiségében gyűlnek össze héfenként bibliakörbe. A másik csoportba vasárnap délutánonként inkább a gazdaleányok járnak el. Október 16—17-én Darányi Istvánné tett náluk látogatást és az asszonyok és leányok között szolgált. Megbeszélték, hogy ezután havonta közös összejövetelt rendeznek a különböző csoportokban működő leányegyesületek, hogy a testvériség és közösség érzését ápolhassák. Isten áldását kérjük szolgálataikra és kívánjuk, hogy mielőbb mind a két csoportban komoly evangéliumi munka folyjék hívőlelkű, alkalmas női vezetők szolgálatával is.

BEREGI EGYHÁZMEGYE.

Darányi Kálmán-Diákház ünnepség volt Bátyuban. E hó 5-én Nyitray Béla lelkész vallásos-estet rendezett az építendő SDG-Diákház költségeinek a fedezésére. Erre az alkalomra meghívta Ragyolci Ilona beregszászi leánykört tagot, valamint Bécsi István, vitéz Egry József és Héder-váry Dezső lelkészeket, kik minden igyekezetükkel azon voltak, hogy az estet minél gazdagabbá és színvonalasabbá tegyék. A műsoron énekszám, előadás, felolvasás, szavalt volt, mely mindvégig lekötötte a hallgatóság figyelmét. — A közelgő szent éjszakának az a boldog melegsége töltse be az adakozó nemes szívüket, hogy példájuk már is hat és tettekre buzdít.

A tarpai egyház folyó évi december hó 12-én ifjúsági napot rendezett a Tarpával határos községek ifjúsága számára. Közel 400 ifjú vett részt, a helybeli gyülekezet ifjait is számítva, a délelőtti és délutáni vallásos összejöveteleken. Előadásokat tartottak: Zimányi József egyházmegyei missziói lelkész és Dr. Baksay László helybeli lelképásztor. Ighirdető tevékenységgel Palágyi István beregszászi, Dékány Elek gulácsi lelképásztorok és Telkes György helybeli vallásoktató-lelkész szolgáltak. A konferencia előadásait egyfelől a tarpai ifjúság vegyeskarának énekszámait, másfelől a vendég és helybeli egyesületek tagjainak szavaltait egészítették ki. Hisszük, hogy az összejövetel alkalma lelki erősödés tényével gazdagította a résztvevőket és mély lelki élményben részesítette a helybeli gyülekezet tagjait.

Két konferencia Beregben. Az őszi folyamán jelentős mértékben megerősödött egyházi jellegű lelkimunka indult meg a beregi református egyházmegyében. Ennek bizonyítéka az a kettős konferencia, amelyet az egyházmegye december hó 12-én Mezőkaszonban és Tarpán rendezett. Mezőkaszonban a szomszédos hét gyülekezetből és a helybeli egyházból 80 presbiter gyűlt össze. A délelőtti istentiszteletet Nyitray Béla bátyui lelképásztor végezte. Az utána következő konferencián Bary Gyula esperes elnökölt, ő tartotta a megnyitó és záróbeszédet, valamint a zárómádságot. Rajta kívül megjelent és szolgált a Presbiteri Szövetség kiküldöttéként Balla Árpád budapesti református lelkész és Tamás Ferenc a Tiszántúli református egyházkerület missziói előadója. Délután folyamán az egyházközség számára templomi vallásos ünnepélyt rendeztek, amelyen az utóbbi lelképásztorokon kívül Gaál Menyhért mezőkaszonai igazgató-tanító, az ifjúsági egyesületek tagjai s a mezőkaszonai férfikar működött közre.

BÉKÉSBÁNÁTI EGYHÁZMEGYE.

Dévaványa. Borbíró Sándor és neje Mészár Mária 16-ik élő gyermekének keresztszülei tisztét Kormányzó úr főmértősége és neje vállalták el. A Főmértőségű Asszony képviselőjében báró Urbán Gáspár főispán hitvese Baghy Ilona tartotta keresztségvizre a kis gyermeket. A zsúfolásig megtelt templomban Vass Antal lelképásztor a CXXVIII. zsoltár 1—4. versei alapján a gyermekáldás boldogságáról tanított. Ez már a második eset, hogy a Főmértőségű Kormányzó-pár keresztszülei tisztet vállalt Dévaványán.

A *pusztaecsegi telep* templomalap pénzét 12 hold föld vásárlására fordította a presbitérium.

A *Nőegylet az Árvaház-alap* hétezer pengő tőkéjén 2 hold földet vásárolt, hogy az ingatlanban megmaradjon a pénz értéke s az Árvaház mielőbb megvalósítható legyen.

DEBRECENI EGYHÁZMEGYE.

Missziói napok voltak a debreceni egyházmegyében Derecske, Tépe, Sáránd, Hajdúbagos és Vértes egyházközségekben. Darányiné Kiss B. Júlia akadályoztatása miatt vitéz Úry Ferenc egyházmegyei missziói előadó egyedül járta be a gyülekezeteket. Ez alkalommal különösebben a leány- és az asszonyok munkájáról, továbbá a vasárnapi iskolai munkáról volt szó.

A **debreceni református egyház presbitériuma** elhatározta, hogy mindazoknak a tisztviselőknél és alkalmazottnál, akik az egyházi pénztárból fizetést húznak, általában félhavi fizetést és kéthavi családi pótlékra megfelelő összeget folyósítanak segélyként. Lelkészeknek és segédlelkészeknek, vallásoktatóknak, tanároknak és tanítóknak, akik az államtól karácsonyi segélyt kaptak, ezt az összeget a fenti mértékig kiegészítik. Elhatározta a presbitérium, hogy senki az itt megállapított összegnél nagyobb karácsonyi segélyt nem kaphat.

Szeretetszövetségi napok Berettyóújfaluban. November 14-én kezdődött és 17-én zárult Berettyóújfaluban a Szeretetszövetség tagdíjainak összegyűjtése. Ez alkalommal meglátogatta az egyházat Szücs Mihály, az Országos Szeretetszövetség titkára. Bemutatta „Az egyház szeretetmunkái” c. filmet. Az adományok összege az 1000 pengőt is felülhaladta. A már működő berettyóújfalui árvaház mellett rövidesen megnyílik az aggmenház is.

Berettyóújfaluban három csoportban folyik a leányegyesületi munka. A nagy leányokat Boross Erzsébet diakonissza-testvér, a serdülőket özv. Bagossi Sándorné és özv. Zsádon Sándorné tanítónők vezetik. A három csoportból a komolyabb leányok fogadalmat tettek bibliaolvasásra és hogy reverzálist semmi körülmények között nem adnak. A tagavató ünnepélyen 52 leány tett fogadalmat. Az asszonyok két alkalommal is összegyűltek, amikor előadásokat hallgathattak s maguk is bizonyosságot tettek a megismert Krisztusról. Kovács Sárka budapesti vallásánító, Horváth Klára titkár és Darányiné Kiss B. Júlia szolgáltak a most megtartott kétnapos konferencián.

„**Mit láttam Debrecenben negyven év alatt?**” Ezen a címen tartott előadást dec. 18-án este a debreceni Kistemplomi egyházzsoltás gyülekezeti termében családias szeretetvendégség keretében Uray Sándor, Lapunk felelős szerkesztője. Az előadás megtartására az adott alkalmat, hogy segédlelkész, vallásánári és rendes lelképásztori szolgálati éveit összeadva, immár negyven éve szolgálja a debreceni református egyházat. A nagy érdeklődéssel kísért előadás keretében első helyen felmutatta az 1903-ban élt debreceni lelképásztorok galériáját s röviden jellemezte őket: Kiss Áron püspököt, Jánosi Zoltánt, Dicsőfi Józsefet, Kiss Albertet és Könyves Tóth Kálmánt. Majd a hitéletét jellemezte. Akkor még kizárólag templomi igehirdetés hangzott el Debrecenben: csak később, közvetlenül az első világháború előtt és után indult meg a missziói munka: sok-sok nehézséggel, ellenvetésekkel. Elmondotta a különböző missziói ágak teljes kibontakozását és mai állását. Végül pillantást vetett a jövőre s hangsúlyozta, hogy a mostani debreceni egyházzsoltásoknak mielőbb önálló egyházközségekké kell szervezkedni: az egyházzsoltások s majd az egyházközségek számát növelni kell s önálló egyházmegyévé kell hogy nője ki magát Debrecen. A szeretetvendégség jövedelme az egyházzsoltás karácsonyi segélyakciója javára fordított.

Négy kisfiú keresztelője egy családban. Debrecenben egy szegény munkás-embernek most született meg a kilencedik gyermeke; de közülök a négy legkisebb még nem volt

megkeresztelve, mert nem akadt keresztstülő. (Debrecenben a keresztelési stóla rég el van törölve.) A négy református kisfiú keresztstüleségét végre a Dóczy-tanítónőképzőintézet négy növendéke vállalta; de a szegény család felségelésében résztvett az egész II. évfolyam. A négy keresztmama a következő: Czibere Erzsébet, Elek Éva, Pálfi Irén és Szász Marika (Dr. Szász Imre esperes leánykája). A keresztelés december 19-én, ádvent IV. vasárnapján délelőtt a 9 óras istentisztelet keretében folyt le a debreceni Kistemplomban az egész templomi gyülekezet nagy örömeire.

Presbiterválasztás Debrecenben. A hároméves kisorsolás alapján most, dec. 18-án reggel a Nagytemplomban tartott istentisztelet végeztével ejtették meg a debreceni gyülekezet presbiterválasztását Uray Sándor h. lelkészelnök vezetésével. Előzőleg az összes egyházrészek vezetőinek bevonásával előértekezlet tartatott, ahol a megválasztandók személyében szép egyetértésben megállapodtak. A templomi választás ennek a jegyében folyt le, teljes egyetértéssel és egyakarattal. Első helyen a testületi képviselő presbitereket választották meg. Tanárképviselek lettek: Dr. Makkai Sándor, Dr. Kun Sándor, Dr. Török Tibor, vitéz Csánky Adorján, Dr. Papp Ferenc, Dr. Vekerdi Béla, Biky Gábor. — Tanári pótképviselek: Dr. Vasady Béla, Dr. Messner István, G. Szabó Kálmán, Zilahy Zoltán, Péterffy László, F. Kiss István, Nagy Sándor János. — Tanítói képviselőkül a következőket választották meg: Balla Kálmán, Benyhe Imre, Hadházy Dániel, Jakucs László, Juhász József, Molnár János, vitéz Nagy Pál, Ormós Lajos, Szabó Károly, Szendy István. — Tanítói pótképviselek: Futó Zoltán, Szathmáry Elek, Tarr Imre, Kerékgyártó Béla, Bodrogyó János, Szathmáry Zoltán, Sas István, Nagy Kálmán, Molnár György, Széchy György. — A kántorok közül rendes képviselő lett: Szabó Lajos; pótképvisele pedig: Musza Ferenc. Ezután az egyházrészek választották meg a presbitereket és pótpresbitereket. A megválasztott 25 rendes presbiter névsora a következő: Dr. Baesó Jenő egyetemi tanár, Baskay Ferenc min. tanácsos, ifj. Csobay Károly gazda, Daróczy Károly ny. rendőrfőtörzsrőmester, Hámori Károly gazda, Jóna István földbirtokos, Jóna János földbirtokos, Koncez Dániel ny. csendőrtiszth., Kovács Lajos postaigazgató, Kovács László kovács, Dr. Sz. Kun Béla egyetemi tanár, Lakatos János pénzeszedő, Lengyel Ferenc ny. főjegyző, Dr. Magoss György ny. polgármester, Messter István MÁV-főtisztviselő, Pétermann Ferenc MÁV-nyugdíjas, Polgáry András földbirtokos, Rásó István alispán, Dr. Reke Gusztáv városi főügyész, Dr. Szeremley Béla tanár, Taraczkó György MÁV-nyugdíjas, vitéz Dr. Tóth Gyula rendőrfőtanácsos, Tóth Lajos kályhászmester, Dr. Vajthó Lajos pénzügyigazgató. Utána választottak 3—3 évre minden egyházrészről 8—8 pótpresbiter. Ezek közül az időközben megüresedett helyekre azonnal rendes presbiterekül hívják be a következőket: Dr. Csire Ferenc állampénztári főnök, Dr. Sarkadi-Kesztyűs Lajos gazdasági akadémiai tanár, Király András MÁV-nyugdíjas és Király Imre műlakatosmester.

A debreceni Kistemplomban karácsony első napján a 11 óras istentiszteleten prédikál és úrvacsorát oszt D. Dr. Révész Imre püspök; ugyanő prédikál a Nagytemplomban óév estéjén és majd újév reggelén, ugyancsak a 11 óras istentiszteleten a Kistemplomban.

FELSŐSZABOLCSI EGYHÁZMEGYE.

A kisvárdai KIE-LOK népfőiskola november 8-án kezdődött ünnepélyes istentisztelettel, amelyen Kiss Lajos esperes hirdette az Igét, az iskola udvarán pedig megnyitó ünnepély volt, amelyen Kiss Gyula lelkipásztor szólt az ifjakhoz. A háromhetes tanfolyam november 28-án zárult; délelőtt istentisztelet és úrvacsoraosztás volt, délután pedig záróünnepély a gyülekezet részvételével. A hallgatók népdalokat, népi játékokat és mesejátékokat adtak elő. Kiss Lajos lelkipásztor szólt a távozó ifjakhoz és a gyülekezethez, Eszenyi Mihály hallgató pedig szabadelőadásban ismertette a népfőiskolák történetét. A nyitás és a zárás között három drága hét volt, tele áldott, kemény munkával. Minden tárgyból a leglényegyet adták az előadók. Megtekintették a hallgatók Kisvárdai nevezetességeit, néhány mintagazdaságot és a gazdasági iskolát. A fiúk magyarságukban megerősödtek. A közösségi szellem ellen senki sem vétett. Katonai rend és levente-fegyelem uralkodott közöttük az első perctől az utolsóig. A reggeli bibliaórákon és az esti áhítatokon boldogan merültek el Isten üzenetének a vizsgálatában.

A fiúk sok könyvet vásároltak, jeléül annak, hogy tovább akarják magukat képezni. A tanfolyam csak útnak indította őket, Isten adjon erőt a pásztoroknak, hogy tovább vezethessék őket.

NAGYBÁNYAI EGYHÁZMEGYE.

Lelkészválasztás. A színérváraljai református gyülekezet tagjai folyó hó 13-án, az elmúlt hétfőn, 31 pályázó közül Fábán György szatmári segédlelkészt választották meg rendes lelkipásztorokul nagy szótöbbséggel. A választás vezetői az egyházmege részéről Visky Ferenc egri lelkész és Dr. Jakó Endre aranyosmeggyesi nyug. fősolgabíró, egyházmegei tanácsbírók voltak. A választás példás rendben folyt le és annak eredménye általános helyeslést és megnyugvást váltott ki. A színérváraljai reformátusok az új lelkészben nemcsak rátermett és szívük szerint való pásztor választottak, de egyszersmind hódoltak egykori tanítójuk emlékének is, mert a Fábán György édesatyja hosszú időn keresztül volt a színérváraljai református egyháznak közszeretben álló kántortanítója. A választás alkalmából mi is szeretettel kívánunk minden jót fiatal szolgatársunknak. (Sz. R. H.)

SZATMÁRI EGYHÁZMEGYE.

A szatmári Kölcsey Kör folyó évi dec. 15-én látogatást tett Debrecenben egy irodalmi est keretében. Ezzel viszonozta a debreceni Csokonai Kör múltévi látogatását. — Minket közelebből ez a látogatás azért érdekelt, mert a szatmáriak vezetője két ottani református lelkipásztor volt: Dr. Kiss Bertalan, a szatmári híres láncos templom egyik lelkipásztora, felsőházi tag és Sárközi Lajos németi lelkipásztor, egykori debreceni szénior, a Kölcsey Kör ügyvezető elnöke. A szatmári vendégeket a Csokonai Kör nevében Baja Mihály alelnök, a Petőfi Társaság tagja köszöntötte.

Szeretetszövetségi előadások voltak: december 5-én Szamosdob, december 6-án Csengerbagos, december 7-én Pusztadaróc, december 8-án Atya, december 10-én Csenger egyházközsegekben. Fenti helyeken nagy érdeklődés mellett Szűcs Mihály titkár, az Országos Központ kiküldötte ismertette a Szeretetszövetség 12 éves áldásos munkásságát. Megható volt egyes helyeken az egyházi énekkarok szereplése. A szatmári egyházmegeben további előadás-sorozatok lesznek.

K R Ó N I K A

BETLEHEMI ÉJJEL

Írta: BAJA MIHÁLY.

Betlehemi éjjel,
Te vagy a világnak
Legragyogóbb napja:
Ekkor könyörült meg
Árvákon, mirajtunk
Mindönk Édesatyja.

Végre annyi hű szem
Könnyein keresztül
Hadd nézzen az égre.
Hadd zengjen az ének,
Pásztorok, szegények
Gyönyörűségére.

Bételt az ígértet:
Nem bünteti többé
A bünt a halálban,
Ki leszállt a földre
Egy parányi Gyermekek
Édes mosolyában.

Betlehemi csillag,
Le ne tűnj az égről:
Ragyogj a világra!
Hints mennyei esőket
Az Isten Fiának
Csendes jászolára.

Angyalok, tiétek
E nagy Ünnepnapnak
Minden drága titka:
Ó maradjatok még
Szívünk közelében,
Ne szálljatok vissza,

Jer, mutasd az utat
Bölcsnek és Királynak,
Hogy oda találjon...
És tanítsd meg őket,
Hogy a szeretetnél
Nincs szebb a világon,

Legközelebbi egyházkerületi tanácsülésünket, Isten kegyelmes segítségében reménykedve, 1944 márc. 7-re, keddre tervezzük. Ugyane napon a szükséghez képest bírósági és bizottsági üléseket is tartunk, előző napon pedig esperesi értekezletet.

Az Elnökség.

Kitüntetések. A Kormányzó úr Boros Jenő szatmári lelkipásztornak és Böszörményi Emil nagybányai egyházmegyei gondnoknak, az egyházi élet és a magyar nemzeti eszme szolgálatában kifejtett buzgó és eredményes szolgálataikért a kormányfőtanácsosi címet adományozta. Ugyanakkor a szatmári gyülekezet kebelében működő Lórántffy női kör főigazgatójának, Uray Jenő volt főgondnok özvegyének, a Signum Laudist adományozta. Mindhármójukat sok szeretettel köszöntjük s további munkájukra is Isten áldását kérjük.

D. Dr. Révész Imréné főtisztelítu asszony és hű munkatársai nagyszerű szeretethangversenyt (orgonahangversenyt) rendeztek a debreceni Kistemplomban dec. 15-én. A magasnívójú műsor művészi számai középpontjában Dr. Karácsony Sándor professzor előadása állott. A közönség zsúfolásig megtöltötte a Kistemplomot. A szeretethangverseny tiszta jövedelme 3000 pengő lett, az özvegy lelkésznek és lelkészi árvák gyorssegély-alapja javára.

Ravasz László püspök felszólalása a Felsőházban dec. 15-én a költségvetés tárgyalása rendjén országosra emelendő eljutott s annak súlyát, jelentőségét mindenki megérezte. Legyen szabad a nagykonceptiójú s mély meglátásokra valló beszédből pár kis töredékrészletet „pro memoria” ideiktatni: *Beszéde elején hangoztatta, szükséges volna, hogy minél több bátor, nyugodt és tiszta szó hangozzék el, mert ha az emberek látják, hogy különböző pártállású emberek a nemzeti érdeklő nagy alapvető kérdésekben egyetértenek, akkor sokkal könnyebben alakul ki a szabad közgondolkodás. A továbbiakban hangoztatta, hogy a világháború csak ezután fog elérkezni a csúcspontjára. Egyre inkább érzik az emberek, hogy a béke mind közelebb jön. A béke azonban csak akkor lesz béke, ha kiengesztelődés és megbékélés jár vele. Ha a bosszú és megtorlás hatja át, bármely legyen is a győztes, akkor új s még nagyobb veszedelemnek a magvát hintjük el... A háború fejlődésével egyre jobban előtérbe lép a békére való átmenet gondolata. A gondolat erősödésével nőttön-nő az egyház jelentősége is. Akármilyen katonai megoldása lesz a világháborúnak, kétségtelen, hogy az egész emberi műveltség omladékain nem marad meg más intézmény, mint Krisztus egyháza. Örül annak, hogy világszerte Krisztus egyházai között bensőséges mély megértés uralkodik és együttes munkát akar. Ezután a szomorúság hangján szólt a reverzálisok kérdéséről. Ez a kérdés feldúlja és szembeállítja egymással a családot, megnehezíti a házasságkötést, megakadályozza a gyermekáldást és egyre nő azoknak a száma, akik semmiféle egyházkötést nem kívánnak...*

A Theologus Munkaközösség közgyűlése. A debreceni Coetus Theologorum, a theologusok munkaközössége most tartotta Dr. Vasady Béla egyetemi tanár elnöklésével a debreceni református egyház tanácstermében évi rendes közgyűlését. A gyűlést Dr. Vasady Béla nyitotta meg, majd „Theologus munkaközösségünk és az ökonomikus gondolat” címmel ugyancsak ő tartott igen nagy figyelemmel kísért érdekes előadást. A továbbiakban a közgyűlés elhatározta, hogy a jövő munkáévben kiadja D. Dr. Révész Imre püspök tanulmányainak gyűjteményes kötetét 50 ív terjedelemben s azt tagjainak az 1943-44. évi illetmény fejében kiosztja. A munkaközösség folyóiratának, a Theologiai Szemlének multévi munkájáról Dr. Czeglédy Sándor, a lap szerkesztője számolt be; végül Török István egyetemi tanár a főtitkári jelentést terjesztette a közgyűlés elé. A gyűlés Dr. Vasady Béla zárószavaival ért véget.

A „**Református Egyház**” című lap igen tartalmas és eszméletető vezércikket közöl karácsonyi ünnepi számában az úri szent Vacsoráról. Többek között ezeket a megszívlelendő s továbbhirdetésre méltó megállapításokat szögezi le: *Mondjuk ki őszintén, hogy aki nem él minden alkalommal az úrvacsorával, amikor csak teheti, az nem tekinthető igazi református keresztyénnek, számot tevő, élő egyháztagnak, ha benne van is neve az anyakönyvben, ha megfizeti is kötelességéből egyházi adóját és ha nagy ritkán, a főünnepeken végighallgat is egy-egy prédikációt. Az úrvacsorától való távolmaradás azt mutatja, hogy az illető távol van Krisztustól és csak külsőleg tagja az egyháznak, de bensőleg és valóságosan lélekben és cselekedetekben nem református. Az öntudatos,*

igazán hitbuzgó református keresztyén minden alkalmat megragad, hogy az Úr asztalához járulhasson, mert az úrvacsora csúcspontja, koronája a mi ünnepi istentiszteletünknek, szentélye a keresztyén ember benső életének. Az úrvacsorában az evangélium fény sugarai egy gyújtópontban egyesülnek, hogy a hívő keresztyén megérezze benne és megragadhassa Krisztus bűnbocsátó kegyelmének egész teljességét.

A közös protestáns bizottság december 4-én tartott ünnepi ülést az Üllői-úti egyetemes székház tanácstermében a közös bizottság munkájának ötvenedik évfordulója alkalmából. Dr. Balogh Jenő, a bizottság világi elnöke megemlékezett a két protestáns egyház közös ügyeinek intézésére alapított bizottság eddigi vezetőiről és munkásairól. Dr. Rásó Lajos, a bizottság előadója érdekesen ismertette a bizottság létrejöttének történetét, az azóta történt eseményeket és felsorolta a most fennálló és megoldandó kérdéseket, végül pedig rámutatott arra, hogy a két protestáns egyház e közös szervének is hatékonyan ki kell majd vennie részét a háború utáni erkölcsi újjáépítés és a szociális átalakulás munkájából s erre idejében fel kell készülnie.

A **KIE-ház felavatása.** Több ízben adtunk már hírt arról, hogy a Keresztyén Ifjúsági Egyesületek Nemzeti Szövetsége a Vas-utca 2/c alatt hatalmas székház építésébe fogott. A székház elkészült és ünnepélyes felavatása dec. 5-én volt. Az ünnepély a nyolcemeletes épület első emeleti előadótermében folyt le. Dr. Ravasz László református püspök Aggeus próféta 2. fejezetéből az első és a második ház dicsőségéről tartott bibliamagyarázatával, imádságával avatta fel és áldotta meg az új székházat. Az épületnek istentiszteleti célra szolgáló nagytermének berendezése még nem készült el.

Házavatási ünnepséget rendezett Nyíregyházán a Református Gyülekezeti Evangélikáció Baráti Társasága. A házavatást Porzolt István esperes végezte. Megnyitót mondott Bereczky Albert elnök. A Baráti Társaság I. és II. missziói lelkészi állásának díjlevelét a tiszántúli egyházkerület jóváhagyta.

A **holland református egyház** körzeti tanácsainak rendkívüli ülésein alaposan megvitatták mindazokat a terveket, amelyekről majd az egyetemes tanács dönt véglegesen. Így az egyház vállalja ezután a missziói munkák terheit, eddig azokról külön missziói társaságok gondoskodtak. Az egyház és iskola kapcsolatának fenntartására az egyetemes tanácsban belül szintén külön tanács szolgál. Jelenleg 650 keresztyén iskola tartozik hozzájuk. Sokat foglalkoznak a vallásoktatás kérdésével. Szeretnék, ha azt rendszeresen bevezetnék a nem felekezeti iskolákba is. Az ifjúsági munka újjászervezésének kérdését is igen sürgetőnek látják, mert az ifjúsági mozgalmak munkáját betiltották és ifjúsági munka csak az egyház keretein belül folyhat.

Az **orosz orthodox egyház** helyzetéről nyert legújabb statisztika szerint az 1914-es állapottal vetve össze a jelenlegi helyzetet, megállapítható, hogy templomai 90%-át, kolostorai 97%-át, püspökei háromnegyedét és papsága 90%-át veszítette el. Az újjászervezés munkája, ha meg is indul, korántsem fogja tudni pótolni máról-holnapra azt, amit elveszítettek.

Egyik svájci református lap újra hosszasan tárgyalja a templomoknak hétköznapi nyitvatartása mellett és ellene szóló érveket. A cikkíró arra a végső következtetésre jut, hogy az üres templom Ige nélkül nem sokat ér. Rendszerezésük tehát a napi istentiszteleteket és hetenként úrvacsoraosztást.

Egyházkerületi iratmisszió. Az egyházkerület missziói előadójának éves jelentéséből közöljük a következő befejező részletet; hisszük, hogy *borúlátó* világunkban derűlátás lesz ennek olvasása mindnyájunk számára. „Jelentésem végén még legyen szabad tisztelettel bejelenteni, hogy egyházközösségeink buzgó adakozásából, meg az Egyetemes Konvent segélyéből sikerült egyházkerületünk iratmissziói alapját szerényen lerakni oly módon, hogy közel 5000 P állt rendelkezésünkre, melyből szóránymissziói célokra Bibliákat vettünk és kiadtunk 15,000 példányban egy katonának és családtagjaik számára alkalmas kis imádságos könyvet, melynek ¼ részét ingyen fronton lévő katonáinknak juttatjuk, ¼ részét pedig egypengős áron terjesztjük. Az igénylés már is olyan képet mutat, hogy rövidesen a befektetett összeg visszatérül és további, már kéziratban birtokunkban lévő és egyébként is alkalmas traktátuskiadványokat bocsáthatunk ki.”

20,000 családi ház: 3 év alatt. Ez az ONCSA legújabb mérlege. Ennek a húszezer háznak a lakói mintegy 150

magyar falu lakosságának felelnek meg. Az építés persze, tovább folyik. E nagyszerű munka mögött az „építetek” bibliai parancsát olvassuk el. És boldogan jegyezzük fel a számot a rombolás és pusztulás ötödik évében. Ki tudja, néhány emberöltő múlva nem történelmi illusztráció lesz ez a 20,000-es szám?

Gimnáziumi népkönyvtár nyílt meg Kisújszálláson 22,000 kötet könyvvel. A könyvtár célja, hogy a ponyvát kiszorítsa és havi egy pengő kölcsöndíjért jó irodalomhoz juttassa a nagyközönséget. Mi pedig várán-várjuk, ugyancsak a ponyva pótlása érdekében a Protestáns Irodalmi Társaság „Koszorú” füzetsorozatának újra megindítását. — Többször szóvá tettük ezt már Lapunk hasábjain.

HIVATALOS ÉRTESELTÉS

EMLEKEZTETŐ.

A Debreceni Protestáns Lap előfizetési és hirdetési hátralékainak az évi zárlat megtörténte előtti kiegyenlítését kérjük.

A Debreceni Protestáns Lap ezévi, jelen utolsó számához tárgymutatót csatoltunk. A lap egész évi száma a tárgymutatóval együtt gondosan összeszedendő és bekötendő. (Szegényebb egyházközségek legalább borítófedélben, átkötve őrizzék!)

Csekk befizetési lapok használatánál felhívjuk az érdekeltek figyelmét a következőkre:

A Debreceni Protestáns Lap csekkszáma: 43,916. Erre csak a Debreceni Protestáns Lap előfizetési és hirdetési díját szabad befizetni.

A püspöki hivatal csekkszáma: 29,311. Erre a számlára csak az iskolai pesétdíjak fizethetők. Más pénzt a püspöki hivatal nem kezel, hanem az egyházkerületi és kollégiumi pénztár.

A Tiszántúli Református Egyházkerület Pénztári Hivatalának csekkszáma: 7601. Az egyházkerületet illető minden járulékot erre a számlára kell befizetni.

A Debreceni Református Kollégium csekkszámla száma: 11,322. A kollégiumi akcióra szánt adományok erre a számlára fizetendők be.

Lelkészi törzskönyvi lapot 4 P 14 fill. postautalványon való beküldésével kell kérni a püspöki hivataltól. Az utalvány szelvényén jelendő, hogy a törzskönyvi kivonatot hova kell küldeni.

A segédlelkészek kongrua kimutatását mindig a hónap első napjára terjesszék be a nagytiszteletű esperes urak a püspöki hivatalhoz.

A lelkeszi törzskönyvek pontos vezetését rendkívül fontos köz- és magánérdekek követelik. Minden változást haladéktalanul be kell jelenteni az illetékes esperesi hivatal útján a püspöki hivatalhoz.

Püspök úr fogadónapja hetenként kedd, szerda és csütörtök 10—12 óra. Vidékieknek ajánlatos előre érdeklődni, hogy ezeken a napokon püspök úr Debrecenben tartózkodik-e.

A püspök úr nevére szóló levelekben hivatalos ügyek felterjesztése mellőzendő. Ilyen leveleket a püspöki hivatalnak kell címezni!

Jogegység ügyében beterjesztendő jelentések határideje legközelebb december 31. A nagytiszteletű esperes urak jelentéseiket erre a határidőre még nemleges formában is terjesszék be a püspöki hivatalhoz.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

100—1943. szám. TÁRGY: *Debreceni Protestáns Lap megrendelése vallásoktató-lelkészek részére.*

KÖRLEVÉL

valamennyi érdekelt egyházközség lelkipásztorához és valamennyi vallásoktató-lelkészhez.

Adott esetek kapcsán tudomásomra jutott, hogy egyes vallásoktató-lelkészek csak igen későn, vagy egyáltalán nem jutnak hozzá a Debreceni Protestáns Laphoz, amelyben pedig őket érdeklő, sőt elintézés is igénylő közlemé-

nyek és felhívások is jelennek meg. Mivel a hivatalos lap figyelemmel kísérése elsőrendű hivatali kötelessége minden vallásoktató-lelkésznek is s a felhívások pontos végrehajtásáért felelősek, elengedhetetlenül szükséges az is, hogy kellő időben hozzájussanak a hivatalos laphoz.

Felhívom fentiek alapján az összes érdekelt egyházközség lelkipásztorait, hogy a Debreceni Protestáns Lap egy-egy példányát 1944 január hó 1-től kezdve külön a vallásoktató-lelkészek címére is rendeljék meg az egyházközség pénztára terhére. Amennyiben valamelyik egyházközség anyagiak híján nem tehetne eleget a felhívásomnak, úgy kérem az illetékes lelkipásztor azonnali, megokolt jelentését. Ily esetben az érdekelt lelkipásztor fokozott mértékben tartsa testvéri kötelességének azt, hogy a Debreceni Protestáns Lapot alkalomról-alkalomra bocsássa rendelkezésére a vallásoktató-lelkésznek a lelkeszi hivatalban.

Egyben elkötelezem az összes vallásoktató-lelkészeket arra, hogy a Debreceni Protestáns Lap példányait gyűjtsék össze, év végén költessék be, távozásuk esetén pedig szolgáltatassák be a lelkeszi hivatalba, hogy hivatali utódaiknak rendelkezésére álljon.

Debrecen, 1943 december hó 21. napján.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

5228—1943. szám. TÁRGY: *Mezőgazdasági népiskolák Tantervének és Utasításának életbeléptetése.*

KÖRLEVÉL

a nagytiszteletű iskolaszéki elnök urakhoz.

Alábbi másolatban tisztelettel kiadom a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak valamennyi egyházi főtörzshatósághoz megküldött s a mezőgazdasági népiskolák Tantervének és Utasításának életbeléptetése tárgyában az 1943. évi november hó 3-án kelt 128.057—1943. VIII. 2. számú leiratát azzal a felhívással, hogy a vezetésük alatt álló egyházközség valamennyi nyolcosztályos népiskolájára nézve hasonló értelemben eljárni szíveskedjenek.

A fenti miniszteri rendelettel kapcsolatban az érdekelt iskolafenntartó egyházi hatóságokat utasítom, hogy a rendelet végrehajtásaként a mezőgazdasági népiskola I—II. osztályát a népiskola VII—VIII. osztályának tekintsék és az ekként csak VI. osztályossá vált népiskolákban a tanítás a nyolcosztályos református népiskolai Tanításterv és Utasítás nevelési elveinek alkalmazásával történjék.

Másolat

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 8600—1943. VKM számú rendelete a mezőgazdasági népiskolai Tanterv és Utasítás életbeléptetése tárgyában.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter az 1940. XX. tc. 10. §-ának 1. bekezdésében foglalt rendelkezés alapján a következőket rendeli:

1. §.

A mezőgazdasági népiskolákban az 1943. évi szept. hó 1. napjától kezdve a jelen rendelettel egyidejűleg kiadott Tanterv és Utasítás szerint kell tanítani.

2. §.

A 109,388—1938. VKM számú rendelettel kiadott mezőgazdasági népiskolai Tanterv és Utasítás egyidejűleg hatályát veszti.

3. §.

Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

Budapest, 1943. évi július hó 29-én.

Dr. Szinyei-Merse Jenő s. k.

Másolat.

M. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium. — 128,057—1943. VIII. 2. szám. A mezőgazdasági népiskolák Tanterv és Útmutatás életbeléptetése. Valamennyi Főtiszteletű Egyházi Főhatóságnak. Az iskolázási kötelezettségről és a nyolcosztályos népiskoláról szóló 1940. évi XX. tc. 10. §-ának 1. bekezdése alapján 1943. évi szeptember hó 1. napjától kezdve életbeléptetem a mezőgazdasági népiskola számára kiadott Tantervet és Útmutatást. Az erre vonatkozó 8600—1943. számú rendeletemet azzal a felkéréssel van szerencsém Főtiszteletű Egyházi Főhatóságnak tisztelettel megküldeni, hogy bölcs főhatósága alatt működő mezőgazdasági népiskolákra nézve az idézett törvény 10. §-ának 2. bekezdésében foglalt rendelkezés értelmében méltóztassék intézkedni. A fentebb hivatkozott törvény kötelezőségemre tette, hogy a mindennapos oktatást a mezőgazdasági népiskolákban is rendszeresítsem. Az 1941—42. iskolai évtől kezdve életbeléptetem a mezőgazdasági népiskolák a mindennapos tanításra. Ezzel a mezőgazdasági népiskola a népiskola VII. és VIII. osztályának feladatát tölti be. A mezőgazdasági népiskola I. és II. osztályának bizonyítványa egyenlő értékű a népiskola VII. és VIII. osztályának bizonyítványával. Annak a fontos célnak érdekében, amely a mezőgazdasági népiskolát életre hívta, fenntartani és továbbfejleszteni szándékozom a földműves rétegeknek ezt a fontos iskoláját. Ennek érdekében már hivatali elődöm a 83,062—1941. V. 2. számú rendeletében úgy rendelkezett, hogy mindazokban a községekben, ahol mezőgazdasági népiskola működik, a népiskola VII. osztálya csak abban az esetben nyitható meg, ha a mezőgazdasági népiskola I. osztálya nem lenne képes befogadni a VI. osztályt végzett gyermekeket. A 123,926—1943. sz. rendelettemmel nyomatékosan újból felhívtam a tankerületi kir. főigazgatók figyelmét a hivatali elődöm részéről 83,062—1941. V. 2. sz. a. kiadott rendelet pontos végrehajtására. Egyidejűleg az egyházi főhatóságok alá tartozó népiskolákra vonatkozólag hasonló intézkedés megtételére is felkértem a Főtiszteletű Egyházi Főhatóságokat. E rendeletem ellenére, a hozzám beérkezett jelentésekből megállapítottam, hogy a fentebb közölt dacára az egyházi hatóságok egyes helyeken a mezőgazdasági népiskola mellett megnyitották a népiskola VII. és VIII. osztályát. Ezzel elnéptelentették és válságba sodorták a mezőgazdasági népiskolát. Kiküldöttem helyszíni vizsgálatai megállapították, hogy ugyanezen a helyeken a népiskolák VII. és VIII. osztályai a legtöbb helyen összevontak és sok kívánnivalót hagynak hátra. A népiskolák felső tagozatában túlszűfolttság állott elő. Egyes helyeken a VII. és VIII. osztály felállításával újabb tantermek építése, új tanítói állások szervezése, újabb államsegélykérések benyújtásának szükségessége merült fel, ugyanakkor ezeken a helyeken a mezőgazdasági népiskola tantermei üresek voltak és tanerőt nem lehetett kellőképpen foglalkoztatni. Kiküldöttem megállapították, hogy egyes helyeken személyi és egyéb kérdések is játszottak közre a népiskola VII. és VIII. osztályának felállításában. Teljesen átérzem és méltányolom az iskolafenntartóknak ebbeli nemes törekvését, hogy iskolájukat teljessé óhajtják tenni, azonban a mai súlyos államháztartási helyzetben és nemzeti érdekből sem engedhető meg, hogy e miatt a jól bevált, hivatásuk magaslatán álló mezőgazdasági népiskolák elsorvadjanak. Az oktatás és nevelés mérhetetlen kárára volna a nagy anyagi áldozatokkal megszervezett, megfelelő tangazdaságokkal és egyéb felszerelésekkel ellátott mezőgazdasági népiskolák megszüntetése. Ezzel szemben a népiskolák VII. és VIII. osztályában a tanítás összevontan, tanterem- és tanítóihiány miatt túlszűfoltan — gyakorlóterület és megfelelő képesítésű tanerők hiányában — csupán elméleti oktatásban részesülne a jövő ifjúsága. A közöltekkel kapcsolatban van szerencsém tisztelettel arra kérni a Főtiszteletű Egyházi Főhatóságot, méltóztassék utasítani a bölcs főhatósága alá tartozó egyházi iskolák helyi hatóságait, hogy — egyrészt a népiskola felső tagozatában beállott túlszűfolttság megszüntetése, másrészt a nagy anyagi áldozatokkal létesített és fenntartott mezőgazdasági népiskolák kellő benépesítésének biztosítása érdekében — már az 1943—44. iskolai évben lehetőleg mellőzzék, illetve szüntessék meg a népiskola VII. és VIII. osztályainak megnyitását. Azoknál az iskolafenntartóknál, akik ennek ellenére fenntartják, illetve fenntartani óhajtják a falusi tanfatervvvel működő népiskola VII. és VIII. osztályát, megfontolás tárgyává fogom tenni az ezekkel az osztályokkal kapcsolatos tanteremépítési, tanítói új állások szervezése, illetve

a tanítói illetményekhez való hozzájárulás iránti kérések teljesítését. Budapest, 1943. évi november 3-án. Dr. Szinyei. Merse Jenő s. k.

Debrecen, 1943 december 20.

D. Dr. Révész Imre
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától,
5795—1943. szám. **TÁRGY:** Szórványmisszió iskolai támogatása.

KÖRLEVÉL

közép- és középfokú iskolák tekintetes igazgatóságaihoz és a nagytiszteletű iskolaszéki elnök urakhoz.

Az EMKE debreceni választmányának megkeresésére felhívom közép- és középfokú iskoláink igazgatóságainak, tanári testületeinek, valamint az iskolaszéki elnök uraknak és a tanítótestületeknek figyelmét a szórványban élő magyar református testvéreink támogatására.

Felhívom a tanár- és tanítótestületeket, hogy a szórványgondolatot osztályfőfi vagy vezető órán ismertessék. Megengedem a csoport által kiadott, a szórványban élőket segítés gondolatát ébrentartó levelezőlapoknak az ifjúság körében való terjesztését. Engedélyt adok végül a karácsony gondolatához kapcsolódóan „Jobb adni, mint venni” (Csel. 20 : 35); „tartozunk pedig mi erősek, hogy az erőtlének erőtlenségét hordozzuk” (Róm. 15 : 1) újév után, a szorgalmi idő kezdetén az arra önként vállalkozók között e célra gyűjtőíven való gyűjtésre.

Debrecen, 1943 december 18.

D. Dr. Révész Imre
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

5810—1943. szám. **TÁRGY:** Román tanintézetekben nyert érettségi bizonyítványok érvényesítése.

KÖRLEVÉL

a gimnáziumok tekintetes igazgatóságaihoz.

A m. kir. miniszterelnök úr az 1940 : XXVI. tc. 3. §-ában foglalt felhatalmazás alapján az országtól elszakított területek visszacsatolása folytán magyar állampolgárságot szerzett személyek román tanintézetekben (a liceumok hetedik osztálya elvégzése után) nyert érettségi bizonyítványának érvényesítése tárgyában kibocsátott, 4260—1943. M. E. sz. rendeletét az 5230—1943. M. E. sz. rendeletével odamódosította, hogy az 1928—1936. években a román liceum VII. osztályának elvégzése után tett érettségi vizsgálatról szóló bizonyítványt képesítés szempontjából a magyar gimnáziumban tett érettségi vizsgálatról kiállított bizonyítvánnyal egyenlő hatályúnak kell tekinteni. (Megjelent a Hivatalos Közlöny 1943. évi december 1-i és a Budapesti Közlöny 1943. évi 264. számában.)

Felhívom valamennyi gimnáziumunk igazgatóságát, hogy ha ilyen bizonyítvánnyal jelentkeznek egyes személyek különbözőzeti érettségi vizsgálat letétele végett, őket világosítsák fel, hogy bizonyítványaik egyenlő értékűek a hazai gimnáziumi érettségi bizonyítványokkal.

Debrecen, 1943 december 17.

D. Dr. Révész Imre
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

5811—1943. szám. **TÁRGY:** Népiskolai osztályozó vizsgálati díj.

KÖRLEVÉL

a nagytiszteletű iskolaszéki elnök urakhoz.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr az 1943. évi november hó 23-án 9888—1943. sz. a. kelt rendeletével a népiskolai osztályozó vizsgálat díj megállapítása tárgyában intézkedett. (Megjelent a Hivatalos Közlöny 1943. évi december hó 1-i számában.)

A miniszter úr ezt a rendeletét megküldötte valamennyi egyházi főhatóságnak azzal a felkéréssel, hogy a főhatóságuk alá tartozó népiskolákra vonatkozólag hasonló értelemben rendelkezzenek.

Felhívom az iskolaszéki elnök urakat, hogy a vezetésük alá tartozó érdekelt iskolákra vonatkozólag hasonló értelemben járjanak el.

Debrecen, 1943 december 17.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNYEK

Minden pályázati hirdetményt egyházkerületünk hivatalos lapjában: a Debreceni Protestáns Lapban közzé kell tenni és a *Kiadóhivatal* címére (Debrecen, Kálvintér 17., Püspöki hivatal, Postafiók 65) kell beküldeni.

Hirdetési díj szavanként 10 fillér. Legkisebb hirdetési díj 2 pengő.

Balkány református egyházközsége pályázatot hirdet *organista-kántortanítói* állásra. Fizetés törvényszerű, államszerű. A helyi javadalom 39 értékegységben van megállapítva, amely a következőkből áll: 20 kat. hold és 1303 négyszögöl föld, 20 köböl rozs, 3 öl tűzifa, ezenfelül stóla-váltás 150 P és törvényszerű lakbér, esetleg lakás. Földek adóját egyház fizeti. Orvos, posta, vasút helyben. Az iskola hattanerős. Kötelesség: a presbitérium által kijelölt osztály vagy osztályok vezetése, az összes kántori teendők ellátása, énekkar vezetése, belmissziói munkában való részvétel. Pályázati határidő 21 nap. Állás választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó. Pályázatok Református Lekészi Hivatal, Balkány címre küldendők.

Fábiánházi református egyházközség pályázatot hirdet a *III. sz. tanítói* állásra. Fizetés, kötelesség törvényszerű. Férfiak s nők egyaránt pályázhatnak. Pályázati határidő 21 nap.

Hajdúböszörmény református egyházközsége pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett 44. sz. Bakóháti-tanyai *tanítói* állásra. Az iskola egytanerős. Pályázhatnak nő- és férfitanítók. Javadalom: 50%-os helyi hozzájárulás, fizeteskiegészítő államszegély, természetbeni lakás és kert használata. Kötelessége: az I—VIII. osztályú osztatlan iskola tanítása, belmissziói munkában való részvétel, istentisztelet alkalmával az éneklés vezetése, a dedőháti görög katolikus iskola református növendékeinek vallás tanítása (fuvarátalányt az egyház ad). Állampolgárságot, származást igazoló, erkölcsi, tisztiorvosi, születési, szolgálati bizonyítványokkal, oklevél vagy hivatalos másolatáival felszerelt kérvények 1944 január 21-ig Református Iskolaszék, Hajdúböszörmény címre válaszbélyeggel felszerelten küldendők.

A tiszaderzsi református egyház presbitériuma pályázatot hirdet lemondás folytán megüresedett *III. sz. tanítónői* állásra. Fizetése: 50% helyi javadalom, 50% államszegély, természetbeni lakás kerttel. Kötelessége a presbitérium által rábízott osztályok vezetése s belmissziói munkában segédkezés. Előírt okmányokkal felszerelt kérvény Református Iskolaszékhez küldendő Tiszaderzsre. — Pályázati határidő 21 nap. Állás azonnal elfoglalandó.

TARTALOM:

Incze Gábor: Karácsonyi gondolatok
Harsányi Pál: Krisztus a győzelem
Böszörményi Jenő: A betlehemi út
Balázs Lajos Béla: Többet, jobbat!
Narancsik Imre: Egyetértés a lelkipásztorok között
Vásárhelyi János erdélyi püspök Debrecenben
Szűcs János: A szülői értekezlet, szülők és anyák iskolája
Templomszentelés Pusztakengyelen, jubileum Törökszentmiklóson
A protestáns nagygyűlés felirati javaslata a vasárnap megszenteléséért
Irodalom — Hírek az egyházmegegyéből — Krónika — Hivatalos értesítés — Pályázati hirdetmények — Hirdetések

Főzéshez, fürdéshez, szobafűtéshez

A Gáz

a legjobb, legolcsóbb, legtisztább
a legkényelmesebb;
a leggyorsabban kezelhető;
melege pontosan szabályozható;
számlaértéke egy hónappal később fizetendő.

Fűzők, tűzhelyek, autogeyserek, fürdő- és fűtőkályhák olcsón kaphatók.
Díjtan felvilágosítások, készülékek bemutatása, költségvetés.

BATTHYÁNY-UTCA 17. SZ.
Telefon: 28-53. sz.

DEBRECEN SZ. KIR. VÁROS
VILÁGÍTÁSI VÁLLALATA.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedés
DEBRECEN
TELEFON: 20-06 és 15-48

Alapította:
Sesztina János
1819-ben.

IPARI, MEZŐGAZDASÁGI, HÁZTARTÁSI,
GÁZOLTALMI és LÉGVÉDELMI CIKKEK.

Alföldi Takarékpénztár Debrecenben

Ferenc József-út 16.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával.
Betéteket legelőnyösebben gyűmölcsözlet és azonnal kifizet.
KÖLCSÖNÖKET ALLANDÓAN FOLYÓSZÍT.
Telefonok: 17-70 és 22-32.

Papi palástot és süveget

a közismert, közkedvelt hivatalos O. R. L. E. palástokat
jutányos áron készíti

Szénási Sándor

Hódmezővásárhely, Tavasz-u. 20. sz.

JÓ MINŐSÉG! PONTOS MUNKA! KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK!
Református iparos.

A „TAKARÉKOSSÁG” KERESKEDELMI RT.

kötélékébe tartozó cégek ma is változatlan feltételek mellett s zavartalanul állanak rendelkezésére mindazon mt. vásárlóknak, kik mindenkor pontos fizetményeik igazolására érvényes vásárlási utalvánnyal rendelkeznek!

ANGSTER JÓZSEF ÉS FIA

ORGONA- ÉS HARMÓNIUMGYÁR RT.
PÉCS, József-u. 30. TELEFON: 17-14.

Fiókházem: Rákospalota, Pázmány-utca 72. sz.

Telefon: Budapest, 494-497. Új orgonák, mindennemű javítás és átépítés. Kétféle hangú harmóniumok. Méltányos feltételek, művészi kivitel.

